

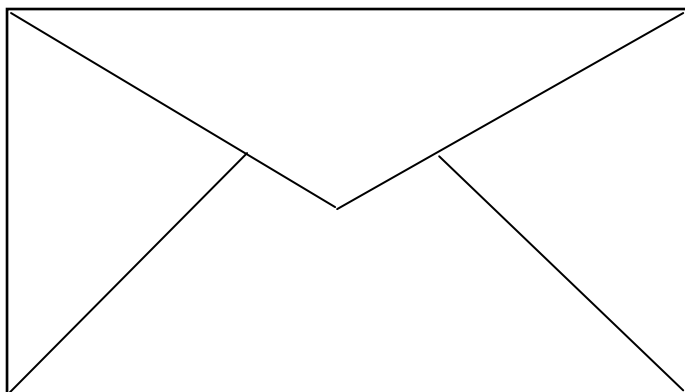
4. Зграда Радио-телевизије Србије се налази у: (заокружи слово)

- а) таковској Улици; б) Таковској Улици; в) Таковској улици.

5. Попуни табелу.

Неправилан назив	Правилан назив
БАНАТСКА УЛИЦА	
МОРАВСКА УЛИЦА	
УЛИЦА МАРКА КРАЉЕВИЋА	
УЛИЦА МИЛУТИНА МИЛАНКОВИЋА	

6. Напиши адресу твог најбољег друга или другарице.

Писање назива школа

Назив школе се пише великим почетним словима и обележава се наводницима („“). Назив основна школа се може скратити са ОШ (велика слова).

Основна школа „Васа Пелагић“

ОШ „Васа Пелагић“

1. Напиши назив своје школе. _____

2. Заокружи слово испред правилног назива школе.

- а) Основна школа „Ђура Јакшић“, Крагујевац
 б) Основна Школа „Свети Сава“, Крушевац
 в) Основна школа „Вук карацић“, Старчево
 г) Основна школа Бранко Миљковић, Ниш
 д) Основна школа „Десанка Максимовић“, ковин
 ђ) основна школа „Светозар Марковић“, Пријепоље
 е) Основна школа „Милинко Кушић“, Ивањица
 ж) Основна школа „бранислав Петровић“, Чачак

3. Прецртај црвеном бојицом неправилне називе школа: Основна школа „Јован цвијић“, Костолац, Основна школа „Радоје Домановић“, Лебане, Основна школа „Петар Кочић“, Темерин, Основна школа „Јован Стерија Поповић“, Вршац, Основна Школа „Милан Ракић“, Мионица, Основна школа „Краљ Милутин“, Грачаница.

4. Напиши правилно дате називе школа.

а) основна школа „деспот стефан лазаревић“ бабушница – _____

б) основна школа „цар константин“ ниш – _____

в) основна школа „душан радовић“ бор – _____

5. Напиши правилно дате реченице у свеску.

Зовем се данојло Красић. Идем у први разред Основне школе „ Соња маринковић“ у суботици. Са другом неђом шетам по центру града.

Правилна употреба слова Ч, Ћ, Џ, Ђ и Х

1. Подвуци правилно правилно написане речи: цеврек, ћвор, часовник, венчић, посуђе, поморанца, вреча, ћарапа, певаћ, куча, леца, уђбеник, анђелчић, маћка, грожде, ћип, поврче, кључ, воће, леђа, лађа, цем, ћубре, цунгла, срџба, цип, вођа, ћурићи, новчаник, ођачар, чаћкалица, мађионичар, чаша, цемпер.

2. Прецртај неправилно написане речи.

а) чеп – ћеп	г) чуп – ћуп	е) черка – ћерка	и) ћурка – чурка	л) ћилим – чилим
б) срећа – среча	д) ноч – ноћ	ж) ћебе – чебе	ј) свеча – свећа	љ) четка – ћетка
в) ајде – хајде	ђ) хлеб – леб	з) лад – хлад	к) аљина – хаљина	м) хајдук – ајдук

3. Упиши одговарајуће слово ћ или ч.

а) та_ка	в)_авка	д) кво_ка	е) јуна_ина	з) пе_урка	ј)_евапи	л) ки_анка	м) обру_
б)_урка	г) зве_ка	ђ) све_а	ж) зву_ник	и) кљу_	к) цве_е	љ) вре_а	н) игра_

4. Препознај где је место словима ц, ћ, х, ђ, ч и упиши их.

У_еник је ставио нао_аре. Ми_а хо_е да иде у _уприју. Он има бе_у _епу. На_а се сва_а са Ср_аном. _елена је обукла _еланке. Пала_инке су вру_е. Ма_ка _у_и у _ошку. Сла_а _исти своје _изме.

5. Напиши речи умањеног значења.

а) сунђер – _____	г) цемпер – _____	е) орман – _____
б) облак – _____	д) ћак – _____	ж) сапун – _____
в) јастук – _____	ђ) чамац – _____	з) авион – _____

6. Следеће реченице препиши правилно.

а) Џорџе кува ћај у ћезви. _____

б) Дећак има смеце оћи. _____

в) Оћу да једем цувеч. _____

(запрежна) кола

– дрвено возило
осмишљено да га
могу вући
животиње

брке суче –
увија бркове

(математички)

рачун –
рачунање
бројева

преорава –
поново преврће
земљу, поново
оре

проси – тражи
милостињу

товар – терет
који се преноси

друм – пут

буре – дрвени
суд, посуда за
течност

1. Разврстај дате животиње: рода, мрав, во, коза, миш, вук, зец, свиња, мачка, коњ, пуж.

Домаће животиње	
Дивље животиње	

Народна песма је песма која нема познатог аутора. То су песме које су настале у народу, али их није смислио народ као маса, већ истакнути појединац који су је преносили с генерацију на генерацију. Када се појавио Вук Караџић и његова азбука, те песме су записане и захваљујући томе ми их данас можемо читати.

Како се пуж са волом туче? Шта је ту необично? Која животиња вуче кола? Које обично животиње вуку запрежна кола? Ко суче бркове у песми? Које животиње имају бркове? Шта уче мачке? Ко учи иначе рачун? Где спава коњ у песми? А иначе ко спава на грани? Шта ради зец? Како разумеш да вук проси на друму? А рода да служи жабу? Какво је то необично пријатељство? Коме се народни песник посебно чуди? Какво је чудо виђено? Које се све смешне ситуације спомињу у овој песми?

Шаљиве народне песме су духовите и кратке песме. Тема шаљивих песама је шала на рачун појединаца и оне исмевају њихове мане. Њихов циљ је да забаве, насмеју и створе ведро расположење.

Штафетно читање песме. Сваки ученик прочита по који ред у песми.

2. Повежи загонетку са тачним решењем.

Иде брзо, па још брже, кад се јавља он зарже.

ЗЕЦ

Дуги кљун и дуге ноге, храну тражи поред воде.

ПУЖ

Чучи чуча – бежи бега, скочи чучо, па ухвати бегу?

КОЊ

Траву пасе, није прасе. Има роге, нема ноге. И без ногу пољем шеће, а без куће нигде неће.

РОДА

Он у шуми живи, много купуса воли, дуге уши има и ловца се боји.

МАЧКА И
МИШ

3. Како се која животиња оглашава?

коза	мекеће	коњ	
мачка		вук	
свиња		миш	

4. Прочитај још једну шаљиву народну песму. Питај одрасле кад се слави Дан шале.

ј' – је

хајд' – хајде

веје – пада

ви'ш – видиш

ен' онде – ено
онденавејџ – навејао,
када напада
многа снегабедем – високи
заштитини зид,
висок нанос
снегабрег – ниже
узвишење, мање
од брда и
планинекрилатице –
птице које
одлетеле у
топлије крајеве

ајзлибан – воз

1. Реши асоцијацију.

СНЕГ

МРАЗ

САНКАЊЕ

ЛЕДЕНИЦЕ

Јован Јовановић Змај (1833–1904)

Био је лекар и писац. Написао је збирке песама „Ђулићи“ и „Ђулићеви увеоци“. Уређивао је часописе: „Јавор“, „Змај“, „Жижа“, „Невен“... Познате песме су: „Ала је леп овај свет“, „Таши, таши“, „Мали бата“, „Материна маза“, „Пачја школа“...

Зашто се зима упоређује са лавом? Ко не треба да се боји зиме? Ко се позива да изађе напоље? Какав снег веје? Колико је нападао снег? Шта нам може само зима? Ко се позива на лед? Како разумеш да се деца загреју на леду? Зашто је сада цео свет њихов? Зашто се помињу возови? На кога деца личе кад им пара из носа излази? Зашто деца треба да изађу напоље иако је лоше време?

Људи би требали свакога дана због свог здравља да излазе напоље на свеж ваздух без обзира на временске прилике.

Реченице које се завршавају тачком, казују неко обавештење: *Тамо веје крупан снег.* Реченице које се завршавају упитником су реченице којима нешто питамо: *А шта може зима мени?*

Реченице којима изричемо неку заповест завршавају се узвичником: *Чучни само на тај лед!*

Штафетно читање песме. Сваки ученик прочита по који ред у песми.

2. Поред датих реченица напиши да ли означавају обавештење или питање.

Ето, то је, то је све.

Шта ми може, шта ми сме?

Навејао је читав бедем, читав брег.

3. Напиши правилно дата лична имена из песме.

а) зорка – _____ б) цампа – _____

4. Пронађи реч из песме која има умањено значење.

5. Напиши каква може да буде зима.

6. Опиши укратко у свеску две зимске игре или два зимска спорта.

исток – страна света

рујна – црвена

зора – јутро

руди – црвени

гора – брдо

поветарац – слаб ветар, ветрић

леће – покреће се

роса – капљице воде које се појављују ујутру или увече обично на биљкама

бисерна роса – беличаста роса

разлеже се – чује се, шири се, простире се

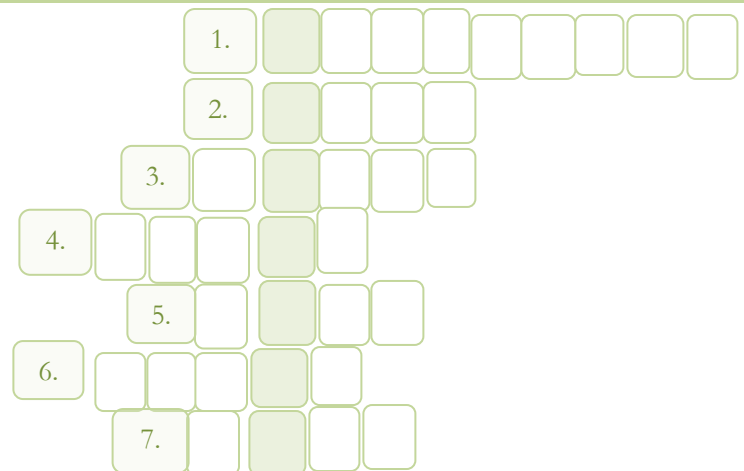
јека – звук који се враћа због одбијања од нечега

равни – равнице

поточић – мали поток

надимљу се – надимају се, увећавају се, шире се

1. Реши укрштеницу.

1. Ветрић, ветар слабе јачине 2. Капљице воде које се појављују ујутру или увече обично на биљкама. 3. Основни облик умањене речи *поточић*. 4. Инсекти који праве мед су... 5. Једно дете или више... 6. Биљке лале и љубичице спадају у... 7. Облаци се налазе на...

Војислав Илић (1862–1894)

Писао је и за одрасле. Када је објавио збирку песама „Песме“, она је била толико посебна и другачија од онога што је до тада писано да су многи песници почели да се пишу читајући песме Војислава Илића.

Где рујна зора руди? Како разумеш да „рујна зора руди“? Које песник поручује да се подигне? Због чега? Које је битно да се цвеће подигло? Одакле се покреће ветрић? Шта нам доноси поветарац? Где се чује јека? Како разумеш да су равни тихе? Шта се чује свуда? Од чега се надимљу груди? Шта песник поручује деци?

Када дође пролеће, све се буди и цвета.

Правилно

мали поток

Правилно

поточић

Неправилно

мали поточић

Штафетно читање песме. Сваки ученик би требало да прочита по који ред у песми.

2. Напиши из песме какве су дате речи.

а) плави исток

б) _____ зора

в) _____ гора

г) _____ роса

д) _____ поље

ђ) _____ поточић

3. Издвој жива бића из песме.

ДЕЦА

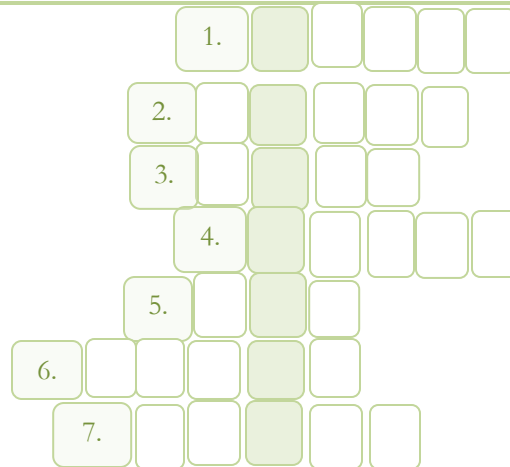
4. Од датих речи напиши 3 реченице у свеску: пчеле, цвеће, поветарац, поље, гора, небо, поточић.

зажубори – звук
који прави вода
кад тече

змај – дечја
играчка од
папира која лети
на ветру

осуо се – расуо
се, рацветао се

1. Реши укрштеницу.

1. Птице певају... 2. Дрвећу озелене... 3. Птица која има дуге ноге и дугачак врат. 4. Птица која долази са југа и весник је пролећа. 5. Пчеле скупљају... 6. На ливади расте разнобојно и мирисно... 7. Она прави мед.

Воја Царић (1922–1992)

Српски песник је сарађивао са многим дечјим часописима. Његова најпознатија дела су: „Бели вук“, „Бајка о тајни“, „Еј, ти“, „Шарени мост“.

Зашто песник упоређује пролеће са песмом? Да ли пролеће може да пева? Ко може? Шта се то дешава у пролеће што личи на песму? Због чега рода и ластва долазе баш у пролеће? Како та река изгледа зими? Шта се са реком дешава у пролеће? О каквом је змају реч у песми? Какви су дани у пролеће? Како су то сунчани дани изменили свет? Шта се десило у природи? Шта се дешава са дрвећем у пролеће? Шта се дешава са цвећем? Знате ли име неког пролећног цвета? Шта раде пчеле? Какве су пчеле? Зашто пчеле не скупљају мед зими пошто су вредне? Шта разумеш да је лоптин сад ред? Ко је све срећан што је пролеће стигло? Чиме ћете се сада играти? На кога је ред?

Када дође пролеће, све се буди и цвета.

Песма може имати једну или више целина. Целина се састоји од више редова. Ред у песми носи једну мисао.

Штафетно читање песме. Сваки ученик треба да прочита по који ред у песми.

2. Обој зеленом бојом реченице које се односе на пролеће.

Висибаба је весник пролећа.	Снег се отопио.
Ласте су дошле са југа.	Трава је озеленела.
Лишће жути и опада.	Сунце слабије греје.
Провејава слаб снег.	Дрвеће има голе гране.
Медвед се пробудио из зимског сна.	Пчеле скупљају мед.

3. Од датих речи напиши 3 реченице: пролеће, рода, цвет, пчеле, песма, мед.

ветар – кретање
ваздуха

сејач – онај који
полаже семе
неке биљке

дува као луд –
дува јако

дограбио –
дохватио

зраку – ваздуху

булка – црвен
цвет, дивљи мак

веје – разноси

(цвеће) веје –
ветар разноси
семење и на тај
начин он веје
цвеће

1. Реши загонетке.

Нема уста, а звижди.
Нема ноге, а јури.
Нема руке, а стабла тресе.
(_____)

Зна да лети, птица није. Често
дува, трубач није. Лишће
носи, чистач није.
(_____)

Мира Алечковић (1924–2008)

Писала је за децу и о свему што окружује децу: о породици, школи, пријатељству, игри. За књижевни рад добила је бројна признања и награде. Уређивала је неколико часописа за децу и написала преко двадесет књига, међу којима су најпознатије збирке песама „Звездане баладе“, „Сањалица“ и роман „Збогом велика тајно“.

Шта ради ветар? Ко се још спомиње у песми поред ветра? Како реагује Неда на оно што ветар ради? Зашто су Неда и њена мама радосне? Због чега је овај ветар назван баш сејачем? Са ким га песникиња том приликом пореди? Зашто? Како то ветар дограби семење цвећа? Јесте ли некада и ви као и ветар дували у балончиће маслачка да се распрше? Због чега сте то радили? Шта ветар том приликом ради? Како замишљате ливаду коју је засејао ветар? О ком годишњем добу је реч у песми? Како разумете да „ветар дува као луд“? Како би изгледале ливаде и шуме да нема ветра? Куда то ветар даље путује? Којим речима још можемо да опишемо кретање ветра? Можемо ли повезати дужину строфа са јачином ветра? Пошто су неке строфе у песми краће, а неке дуже, некад и ветар дува јаче, а некад слабије. Да ли је песникиња желела на тај начин да прикаже јачину ветра?

Ветар нам улепшава ливаде.

Песма може имати једну или више целина. Целина се састоји од више редова. Ред у песми носи једну мисао.

Штафетно читање песме. Сваки ученик да прочита наглас по који ред у песми.

Ветар

2. Допуни реченице.

Песма има _____ целина. Песма има _____ редова.

3. Издвој речи којима песникиња описује шта ветар ради.

Ветар			
дува	сеје		

4. Напиши шта још ветрови могу да раде.

Ветар фијуче, _____
_____

5. Сазнај од одраслих и опиши у свеску дате називе ветрова: кошава, северац, лахор, поветарац, развигор.

првак – ђак
првог разреда

петлић – мали
петао

гласом јасним –
разумљивим
гласом

јарко – црвена
боја, жарко

зора – јутро,
свитање

таблица – мала
црна таблако си
ђаци некад
користили

1. Од датих слова напиши другачији назив за ђака првог разреда.

К

В

Р

П

А

_____

2. Напиши други назив за ђака. _____

Десанка Максимовић (1898–1993)

Била је српска песникиња, професорка књижевности и чланица Српске академије наука и уметности. Неке од њених најпопуларнијих песама су: „Предосећање“, „Стрепња“, „Пролећна песма“, „На бури“, „Тражим помиловање“ и многе друге.

Шта жели овај ученик првог разреда? Шта моли петлића? Када треба да га пробуди? Зашто првак устаје тако рано? Зашто је важно да устане пре деце и људи? Какав је то посебан дан за њега? Како сте се ви спремали за први дан школе? Како сте доживали тај дан?

Од колевке па до гроба, најлепше је ђачко доба.

Писци пишу песме и приче. **Песник** је писац који пише песме. **Поезију** чине дела која су написана у редовима (песме).

Штафетно читање песме. Сваки ученик прочита по који ред у песми.

3. Напиши тачан број у квадратић.

а) Од колико целина је састављена ова песма?

б) Колико редова има целина?

в) Од колико речи се састоји први ред?

г) Од колико речи се састоји трећи ред?

4. Обој плавом бојом особине овог ђака.

ОДГОВОРАН

ВРЕДАН

ЛЕЊ

РАДОСТАН

БРИЖАН

ТУЖАН

5. Нађи основни облик датих речи.

а) пробуди – будити

в) викну – _____

б) поскачу – скакати

г) закаснити – _____

6. Напиши три разлога зашто се памти први дан школе.

а) _____

б) _____

в) _____

рек'о – рекао

струк –
стабљика купусакопца – кобац,
птица
грабљивицабаук –
чудовиште,
нестварно биће
којим плаше
децууто – у том
тренуткуразбегли се –
разбежали се,
побегли

1. Допуни песму.

Дуге уши, кратке ноге,
оне памте стазе многе.
Мене јуре редом сви,
вукови, лије, копци, пси.
И кад спавам и кад лежим,
ја све мислим куда да бежим.
Еци, пеци, пец,
ја сам мали _____.

Десанка Максимовић (1898–1993)

Рођена је у Рабровици код Ваљева. Била је српска песникиња, професорка књижевности и чланица Српске академије наука и уметности. Неке од њених најпопуларнијих песама су: „Предосећање“, „Стрепња“, „Пролећна песма“, „Опомена“, „Тражим помиловање“ и „Покошена ливада“.

Која особина краси ове зечеве? Где су се зечеви хвалили? Шта је први рекао? Кога се не боји? Чега се други зец не боји? Што се трећи зец куње у купусов струк? Чега се он не боји? Зашто су се разбежали зечеви?

Највећи хвалисавци су увек највеће кукавице. Хвалисање је почетак срамоте. Није лепо кад се хвалиш, а још горе кад немаш чиме ни да се похвалиш.

2. Допуни народна поређења.

а) Плашљив као _____. б) Брз као _____.

Штафетно читање песме. Сваки ученик прочита по који ред у песми.

3. Попуни табелу.

зец	зечеви	лисица	лисице
рука		страна	
вук		грana	
мајка		кобац	

4. Попуни табелу.

Хвалили су се зечеви.	Нису се хвалили зечеви.
Један је рекао.	Један није рекао.
Бојим се вука.	
	Мајка ме не гледа.
	Не бојим се медведа.
Бојим се лисице.	
Разбегли су се зечеви.	

пчела – пчела је летећи инсект који за исхрану скупља цветни полен
оса – агресивнији инсект сличан пчели
попци – инсекти који праве штету у нашим баштама и воћњацима
ровци – крупнији инсекти са лопатастим ногама развијеним за укопавање
купе – снопови кукурузовине наслагани у облику купе
чутурице – мале посуде
зделе – посуде
крчаг – земљана посуда
хајдучка трава – лековита биљка са белим цветовима
перуника – плаво-љубичаста биљка
свак – свако
цитра – жичани музички инструмент
труба – дувачки инструмент
жуна – птица детлић

Како се понашати као гост

- ❖ Доћи тачно у договорено време;
- ❖ Показати поштовање према домаћину (изути обућу, седети пристојно, послужити се понуђеном храном и пићем);
- ❖ Захвалити се на добродошлицы и угодном боравку.

Десанка Максимовић (1898–1993)

Била је српска песникиња, професорка књижевности и чланица Српске академије наука и уметности. Неке од њених најпопуларнијих песама су: „Предосећање“, „Стрепња“, „Пролећна песма“, „На бури“, „Тражим помиловање“ и многе друге.

Како разумеш да мај може да позива? Кога је мај позвао на чај? Зашто су позвани? Шта је спремио мај? Где је изнео посуђе? Шта је сипао у чај? Зашто је само биљкама засладио пиће? Колико су сви попили чаја? Који музички инструменти су се чули? Ко је запевао из жбуна?

Пролеће је најлепше годишње доба јер се тада природа буди.

Речи имају и умањено значење: *чутурица, лептирић, тићенце.*

Штафетно читање песме. Сваки ученик наглас чита по који ред из песме.

1. Напиши умањено значење датих речи.

а) буба – _____	г) шоља – _____
б) пчела – _____	д) трава – _____
в) оса – _____	ђ) труба – _____

2. Допиши речи из дате песме.

а) тихе бубамаре	д) _____ чутурице
б) _____ попци	ђ) _____ зделе
в) _____ шоље	е) _____ звончиће
г) _____ купе	ж) _____ трава

3. Повежи парове из песме.

бео	лала
жут	перуника
плава	љутић
црвена	крчаг

4. Издвој из дате песме и напиши у табелу биљке, животиње и предмете.

Биљке	
Животиње	
Предмети	

звонце – мало
звон

ран – рано

кам – камен,
неправилан
облик речи

дремљивице –
оне које дремају,
спавају

срам – срамота

мили – споро се
креће

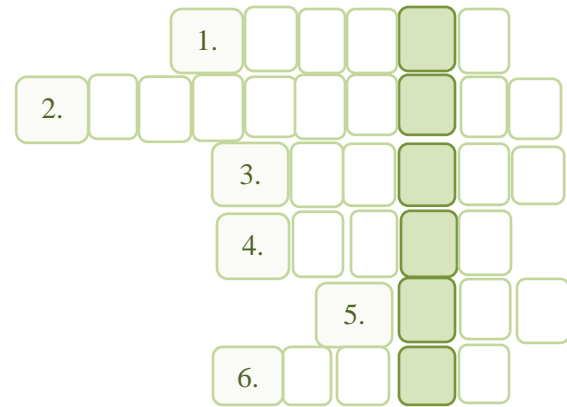
пужић – мали
пуж

слепи миш –
животиње које
лете, лове ноћу,
а виси
наглавачке

бунован –
сањив, није се
разбудио

таван –
поткровље, део
куће испод крова

1. Реши укрштеницу.

1. Инсект од кога добијамо мед. 2. Доврши назив народне песме „У Милице дуге...“
3. Обично старе ствари остављамо у подрум или на... 4. Која животиња живи у мравињаку? 5. Супротно од ноћи је... 6. Неко има кућу, а неко има у згради...

Десанка Максимовић (1898–1993)

Била је српска песникиња, професорка књижевности и чланица Српске академије наука и уметности. Неке од њених најпопуларнијих песама су: „Предосећање“, „Стрепња“, „Опомена“, „На бури“, „Тражим помиловање“ и многе друге.

Зашто песма има овакав назив? Које доба дана се помиње у песми? Зашто се оглашава звонце? Где је пошао мрав? Шта тражи пчела пољем? За кога је важно да се цвет пробуди? Како разумеш да се камен буди? Кога треба да буде срамота? И зашто? Ко мили у песми? Зашто је слепи миш бунован ујутру? Где је побегао?

Када дође пролеће, све се буди и цвета.

Речи имају и умањено значење: *звонце, пужић*.

Штафетно читање песме. Сваки ученик чита наглас по који ред из песме.

2. Напиши други назив из песме за шишмиша. _____

3. Наведи све животиње које се помињу у песми.

--	--	--	--

4. Упиши умањено значење датих речи.

звонце	звонце	Сунце	
дете		слово	

5. Ко шта ради? Допуни реченице из дате песме.

а) Мрав пошао на пут.

в) Пужић _____ сам.

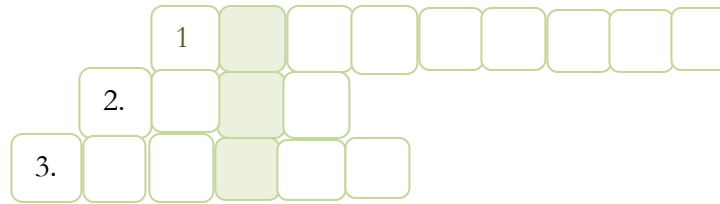
б) Пчела _____ стан.

г) Слепи миш _____ на таван.

чедо – дете

кило – килограм

1. Реши укрштеницу.

1. Основна мерна јединица за тежину. 2. Како се зове дете мушког рода?
3. Основна мерна јединица за дужину.

Гвидо Тартаља (1899–1984)

Написао је збирке песама за децу: „Срмена у граду птица“, „Шкољке“, „Гусарска дружина“, „Сјатиле се песме“, „Дедин шешир и ветар“ и друге.

Песма „Китова беба“ је обојена шаљивим тоном. То је песма о великој љубави мајке према свом детету. Зашто је младунче названо чедом? Како га мајка ословљава? Колико је младунче високо? Како му мајка још тепа? Колико је тешка ова беба? Како изгледа китова беба? Како се у природи мајке понашају према деци? Да ли знате вредности својих мајки?

Највећа је љубав мајке. Све стари, мајчинска љубав остаје вечно млада.

Речи имају умањено значење: *цветић, кућица, детенце.*

Штафетно читање песме. Сваки ученик прочита наглас по који ред у песми.

2. Напиши основно значење датих речи.

- а) мајчица – мајка
б) синчић – _____
в) бебица – _____
г) дужиница – _____
д) хиљадица – _____
ђ) килица – _____

3. Обој црвеном бојом особине мајке.

НЕЖНА

ПЛЕМЕНИТА

СТРПЉИВА

БРИЖНА

ЉУТА

ВРЕДНА

4. Попуни табелу као што је започето.

Мајка чеду тепа.	Мајка чеду не тепа.
Он има девет метара.	
	Беба нема две хиљаде кила.

5. Напиши у свеску најмање пет особина своје мајке.

редар – особа која одржава ред

1. Реши асоцијацију.

ВРЕДАН
ИНСЕКТ

ИМАЈУ 6
НОЖИЦА

ЖИВЕ У
МРАВИЊАКУ

НОСЕ ВЕЛИКИ
ТЕРЕТ

Гвидо Тартаља (1899–1984)

Написао је збирке песама за децу: „Срмена у граду птица“, „Шкољке“, „Гусарска дружина“, „Сјатиле се песме“, „Дедин шешир и ветар“ и друге.

Шта раде мрави? Куда они иду? Ко су први у реду? Какви су то ђаци веселјаци? Чему се они радују? Ко су други у реду? Ко прати тате? Ко контролише тај ред? Зашто деда иде ван реда? Кога представљају мрави?

Песма може имати једну или више целина. Целина се састоји од више редова. Ред у песми носи једну мисао.

Штафетно читање песме. Сваки ученик прочита по који ред песме.

2. Напиши ко је све у реду.

Први ред	
Други ред	
Трећи ред	

3. Издвој чланове фамилије који се помињу у песми.

ДЕЦА

4. Напиши 5 задужења редара у школи.

а) _____

б) _____

в) _____

г) _____

д) _____

5. Сазнај и напиши два цртана филма о мравима.

зека, зекан –
зечић, мали зец

сламица – мала
слама, осушена
стабљика
житарице

постељица –
мала постеља

не нажуљи –
удобно да
смести

1. Реши асоцијацију.

БРЗА
ЖИВОТИЊА

ЈЕДЕ
ШАРГАРЕПУ

ПЛАШЉИВА
ЖИВОТИЊА

ИМА ДУГАЧКЕ
УШИ

Гвидо Тартаља (1899–1984)

Написао је збирке песама за децу: „Срмена у граду птица“, „Шкољке“, „Гусарска дружина“, „Сјатиле се песме“, „Дедин шешир и ветар“ и друге.

Ко моли своју маму у овој песми? Како јој се обраћа? Зашто? За шта моли ово дете маму? Зашто му је то потребно? Шта је потребно зеки? Како изгледа зека? Које је боје? На који начин брине ово дете о кућном љубимцу? Да ли имаш кућног љубимца? Како бринеш о њему?

Деца која имају кућног љубимца су друштвенији и саосећајнији од других.

Речи имају умањено значење: *зека, зекан*.

Штафетно читање песме. Сваки ученик прочита по који стих.

2. Напиши основно значење датих речи.

а) мамица – мама

в) постељица – _____

б) сламица – _____

г) репић – _____

3. Заокружи слова испред тврдњи које се односе на зеца.

а) Живи у шуми.

д) Има кратак реп.

б) Живи на ливади.

ђ) Воли да једе лешнике.

в) Има дуг реп.

е) Тело му је прекривено крзном.

г) Воли да једе купус.

ж) Тело му је прекривено перјем.

4. Наведи 3 особине детета из ове песме.

5. Допуни реченицу.

Зец је повезан са пролећем и најрадоснијим хришћанским празником

_____.

6. Сазнај и напиши називе најмање два цртана филма о зечевима.

тачке – делови
представе коју
изводи ветар

купопродаја –
куповина и
продаја

шубаре –
крзнене капе

сокне – кратке
чарапе

сејалице –
машине за
сејање

стрмоглавце –
наопачке,
низбрдо

1. Реши асоцијацију.

ОПАДА ЛИШЋЕ И
ПАДА КИША

ПТИЦЕ ОДЛАЗЕ У
ТОПЛИЈЕ КРАЈЕВЕ

СПРЕМАЊЕ
ЗИМНИЦЕ

Душан Радовић (1922–1984)

Песник и драмски писац водио је емисију на радију која се звала „Београде, добро јутро“. Такође је радио и на телевизији. Његова емисија „На слово на слово“ и данас се сматра најбољом емисијом свих времена. Његове најпознатије књиге за децу су: „Поштована децо“, „Тужабаба и још 9 једначинки“, „Смешне речи“, „Како је кит постао домаћа животиња“, „Причам ти причу“, „Где је земља Дембелија“. У Београду на Ташмајдану постоји велико позориште, које се зове „Позориште Душко Радовић“.

Шта је пошло наопачке за врапце и мачке? Како је јесен окачила жуте значке? Зашто баш жуте боје? Како може ветар да запева? Ко може да запева? Зашто да продају сунцобране? Које годишње доба претходи јесени? Зашто купују кишобране? А већ санке? Које годишње доба следи после јесени? Уместо сладоледа који расхлађује, шта људи пију да се угреју? За кога је још све пошло наопако? Зашто је Сунце љуто?

Небеска тела се пишу великим почетним словом: *Сунце, Месец.*

Штафетно читање песме. Сваки ученик наглас треба да прочита по који ред у песми.

2. Обој жутом бојом тврдње које се односе на јесен.

Лихће жути и опада.	Дувају ветрови.
Често падају снегови.	Људи имају много посла на њиви.
Дани су краћи, а ноћи су дуже.	Људи спремају огрев.
Сунце слабије греје.	Све буја и цвета.
Људи се топлије облаче.	Људи се купају у мору.
Птице се враћају са југа.	Сунце јаче греје.

3. Издвој из песме шта људи купују и продају и шта ће купити и продати.

Продајемо	Купујемо	Продаћемо	Купићемо

трепти – сјаји,
бљешти

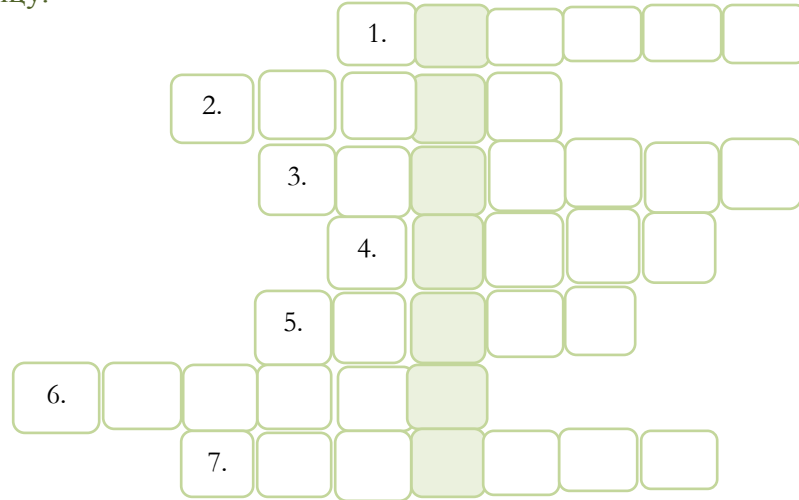
пршти – јако
прска

шубара – капа
од крзна

иње – капљице
воде које се
одмах заледе,
бели слојеви
ледених
кристала

отвор'те –
отворите

1. Реши укрштеницу.

1. Уметничко дело у стиховима или музичка композиција. 2. Забавна дечја активност. 3. Срећа или позитивно осећање када се испуни нека жеља или циљ. 4. Годишње доба у децембру. 5. Падавина која се сатоји од пахуљица. 6. Званице, људи који долазе позвани у нашу кућу. 7. Други назив за дар.

Душан Радовић (1922–1984)

Песник и драмски писац водио је емисију на радију која се звала „Београде, добро јутро“. Такође је радио и на телевизији. Његова емисија „На слово на слово“ и данас се сматра најбољом емисијом свих времена. Његове најпознатије књиге за децу су: „Поштована децо“, „Тужабаба и још 9 једначинки“, „Смешне речи“, „Како је кит постао домаћа животиња“, „Причам ти причу“, „Где је земља Дембелија“. У Београду на Ташмајдану постоји велико позориште, које се зове „Позориште Душко Радовић“.

Ког датума се слави Нова година? Може ли звезда да трепти? Има ли звезда очи? Ко може да трепти? Чије особине има звезда? Чији се долазак најављује у песми? Зашто се каже „пршти, пршти бела стаза“? Шта је на шубари? Шта му је у коси? Зашто кажемо „отвор'те му широм врата“? Шта то значи? Ко жели белу лутку? Зашто? Зашто лутку што уме да спава? Ко хоће пушку? Где овај дечак замишља да ће да сретне лава? Где лав живи? Зашто се два пута понављају жеље деце? Зашто свима желимо много радости? Кома желимо много игре и песама? Зашто? Кома се упућују жеље за срећну Нову годину?

Најлепши се празници проводе у кругу своје породице и пријатеља.

Назив празника се пише великим словом: *Божић, Нова година*. Имена уметничких ликова се пишу великим словом: *Деда Мраз, Мала Сирена*.

Штафетно читање песме. Сваки ученик прочитанаглас по који ред у песми.

2. Нацртај честитку за Нову годину и напиши своје новогодишње жеље у свеску.

3. Научи песму напамет и отпевајте је на часу Музичке културе.

згодна – добра,
пријатна,
привлачна

к'о – као

**родна (родна
кућа)** – кућа у
којој смо се
родили, јер су се
деца некада
рађала код куће,
данас је то кућа
или стан где
живимо са
својом
породицом

моја душа боли
– патим, тешко
ми је

дружине – групе
људи које се
друже, више
другова

ужине – мањи
оброци између
доручка и ручка
или ручка и
вечере

пар – две особе
(пар из клупе),
бића (пар
трешања) или
два предмета
(пар ципела)

1. Реши асоцијацију.

ТАБЛА,
КРЕДА,
СУНЂЕР

УЧИТЕЉ,
ДНЕВНИК,
ОЦЕНЕ

ДРУЖИНА,
УЖИНА,
ЈАБУКА

ЂАЦИ,
КЊИГЕ,
УЧЕЊЕ

Љубивоје Ршумовић (1939–)

Један је од значајних песника за децу. Његове познате збирке песама су: „Ма шта ми рече“, „Хајде да растемо“, „Још нам само але фале“... Осим поезије и драма за децу, аутор је ТВ емисије „Фазони и форе“.

Ко нам у песми говори о својој школи? Како знамо да је баш дечак, а не девојчица? Шта он каже, шта лечи школу? Како то школа лечи лењост? А самоћу? Са чим он пореди школу? Због чега? За чим он жали? Зашто је њему жао због тога? Шта се дешава са дечаком када није у школи? Шта значи када неко каже да га боли душа? Због чега је овај дечак тужан? Када вам недостаје друштво из школе? Шта другови деле међу собом? Када сте ви поделили ужину са неким? Шта овде дечак каже за своју школу, каква је она? Због чега? Како се у школи стварају нове љубави? Шта још ученици, поред ужине, деле у школи? Са ким ви делите своје тајне? Због чега још дечака боли душа? Зашто му она недостаје?

Школа је извор знања и нових пријатељстава.

Речи имају супротно значење: *истина – лаж, весело – тужан.*

Штафетно читање песме. Сваки ученик да прочита наглас по који ред у песми.

2. Напиши речи супротног значења.

а) лењ – вредан (марљив)

в) љубав – _____

б) ноћ – _____

г) нова – _____

3. Попуни табелу.

ради	не ради
дам	
	нисам
	нема

4. Напиши неколико реченица на тему „Школа би била још лепша да...“.

стрина – жена татиног брата

тета (тетка) – очева или мајчина сестра

Гете – немачки писац

немирно – несташно

бркати – човек који има бркове

хајдук – борац за слободу против турске власти

хајдук Вељко – српски јунак који се борио против Турака

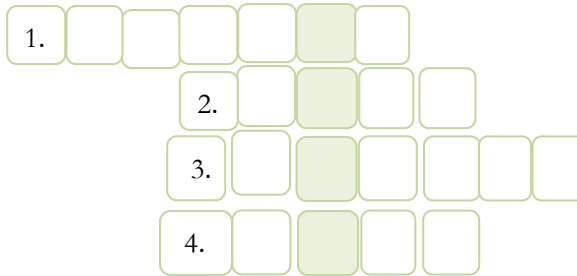
злотвор – неваљалац

прашио пете – јурио, бежао пред њим

космос – свемир

ракете – возила која се крећу по свемиру

1. Реши укрштеницу.

1. Борац за слободу против турске власти.

2. Други назив за новорођенче.

3. Назив за жену татиног брата.

4. Како тепамо маминој сестри?

Љубивоје Ршумовић (1939–)

Један је од значајних песника за децу. Његове познате збирке песама су: „Ма шта ми рече“, „Хајде да растемо“, „Још нам само але фале“... Осим поезије и драма за децу, аутор је ТВ емисије „Фазони и форе“.

Шта је за тебе дете? Ко, поред родитеља, највише воли дете? Како се обично понашају стрине и тете према детету? Зашто је песник два пута поновио исту строфу? Шта је потребно деци? Шта је потребно сваком детету, а да родитељ то не може купити новцем? Какво је дете био Гете? Како разумеш да је и чувени песник Гете био немиран као мали? Можеш ли да замислиш хајдук Вељка као немогуће дете? Какву децу би волели да имају одрасли? Ко су јунаци свемира? Чиме се они баве?

Сви одрасли су морали бити деца. Дете је мали човек. И чувени људи су били помало немирни, размажени и немогући као деца. Дете не познаје још себе и околину и треба му помоћи да схвати свет који га окружује. Детету треба пружити подршку, љубав и разумевање. Насмејано дете је срећно дете.

Писац је човек који пише књиге, песме, приче... **Песник** је писац који пише само песме. Имена и презимена се пишу великим почетним словом: *Љубивоје Ршумовић*.

Штафетно читање песме. Сваки ученик треба да прочита по неки ред у песми.

2. Напиши правилно дато име и презиме.

а) вељко – _____ б) гете – _____

3. Ко коме припада? Повежи парове и напиши их у свеску: дете, планете, беба, хајдук, јунак, играчке, космос, ноша.

4. Разврстај дате особине: послушно, лењо, самовољно, немирно, вредно, размажено, неваљало, нестрпљиво, искрено, лукаво, осећајно, радознано, тврдоглаво, себично, упорно, креативно, способно, уображено, толерантно.

Пожељне особине детета	Непожељне особине детета

хартије –
папири

ал' – али

пловку – патку

проју –
кукурузни хлеб

цреп – служи за
покривање
кровова кућа

1. Напиши назив задате боје.

Стеван Раичковић (1928–2007)

Писао је за децу и одрасле, углавном песме. Његова дела су превођена на бројне европске језике. Од дела за децу, значајне су књиге: „Дружина под Сунцем“, „Приче за велику и малу децу“ и многе друге.

Зашто тражи песник пар хартија и оловку? Зашто жели да нацрта баш патку? Која је заједничка боја за проју и Сунце? Шта песник жели да нацрта плавом бојом? Којом бојом би нацртао траву и дрвеће? Због чега помиње песник боју крова? Каква је била боја крова зими? Која боја му је потребна за цвет и грудве снега? Бели цвет је весник пролећа. Зашто помиње срну и мачку?

У очима овог песника, пролеће је шарено, весело и обојено дивним бојама. Пролеће је за песника најлепше годишње доба.

Основне боје су: плава, црвена и жута. Изведене боје су: зелена, наранџаста и љубичаста.

Штафетно читање песме. Сваки ученик треба да наглас прочита по који ред у песми.

2. Напиши коју боју је песник употребио за свој цртеж.

ПРОЈА, СУНЦЕ	ЖУТА БОЈА
НЕБО, ВОДА	
ТРАВА, ДРВЕЋЕ	
ЦРЕП, ЛИЦЕ, ЛУБЕНИЦА	
ЦВЕТ, ГРУДВА СНЕГА	
СРНА, МАЧКА, ТАЧКА	

3. Нацртај у свеску исти цртеж као и песник. Користи исте боје.

смишљеност –
оно што је
смишљено

ал' – али

1. Реши асоцијацију.

КОРИСТИ БОЈЕ

КОРИСТИ ЧЕТКИЦУ

КОРИСТИ ПАЛЕТУ

Бранислав Лазаревић (1883–1968)

Био је уредник „Српских новина“.

Ко је нацртао песника? Зашто песник свуда хвали сликара? Како га је сликар насликао? Шта је необично на том цртежу? Како изгледа коњ на цртежу? Где је нацртан шешир?

Основне боје су: *плава, црвена и жута*. Изведене боје су: *зелена, наранџаста и љубичаста*.

Штафетно читање песме. Сваки ученик треба да наглас прочита по који ред.

2. Напиши назив датих боја.

– _____

– _____

– _____

– _____

– _____

– _____

– _____

– _____

3. Напиши правилно дате бројеве.

а) 11 – _____

д) 14 – _____

б) 13 – _____

ђ) 19 – _____

в) 12 – _____

е) 17 – _____

г) 18 – _____

ж) 16 – _____

4. Сазнај и напиши боју датих коња.

а) вранац – _____

б) сивац, зеленко – _____

в) кулат – _____

г) паломино – _____

беда –
немаштина

невоља –
опасност

Саслушај песму „Другарство“ коју изводи дечји хор „Колибри“ са Драганом Лаковићем. Зашто сви треба да знају шта другарство значи? Зашто је добро имати доброг друга? Шта делимо све са друговима?

Перо Зубац (1945–)

Објавио је 20 књига песама за децу. Уредник је „Змајевих дечјих игара“ и часописа за децу „Витез“.

Од чега ти више вреди друг? Зашто ти све треба добар друг? Кад ти значи друг? У којим ситуацијама? Како разумеш да „другарство ти злата вреди“? Зашто брже пролази невоља кад нам је ту добар друг? Кад добар друг долази? На који начин може друг да залечи тугу? Какав би био живот без добрих другова? Које особине би требао да има добар друг? Која је разлика између друга и пријатеља?

Пријатеља може можеш имати једино ако си пријатељ. Дружи се са онима који ће те бољим чинити.

Богатимо речник тако што употребљавамо речи које су настале од других речи. На пример, од речи *лек*, настале су нове речи: *лекови*, *лекар*, *лековит*...

Штафетно читање песме. Сваки ученик треба наглас да прочита по који ред у песми.

1. Заокружи речи које се не помињу у датој песми: пријатељ, друг, шума, гора, кифла, хлеб, срећа, туга, неслога, слога, беда, богатство, болест, здравље.

2. Напиши три речи које се завршавају на *-га*.

а) __ га

б) __ га

в) __ га

3. Обој црвеном бојом особине које не би требао да има добар друг.

ИСКРЕН

ДРУЖЕЉУБИВ

ХАЛАПЉИВ

БРИЖАН

САОСЕЋАЈАН

НЕСЕБИЧАН

4. Напиши три особине које поседује твој добар друг.

5. Напиши што више речи које се садрже реч *друг*.

Другарство, _____

_____

_____

јурцаш – јуриш

испрепадаш –
уплашиш

рицинус –
биљка од које се
прави лековито
уље

вакцине –
инјекција против
разних болести

цигарете –
производ који се
прави од листова
биљке дуван

стењеш –
напрежеш се

зрелошћу –
зрелост, резултат
сазревања

1. Обој зеленом бојом правила понашања које примењујеш.

а) Кад нешто тражиш од некога, употребиш реч „молим“.
б) Кад добијеш оно што си тражио, кажеш реч „хвала“.
в) Кад дајеш неком нешто, изговориш „изволи“.
г) Кад погрешис, кажеш „извини“.
д) Не упадам ником у реч и не исмевам никога.
ђ) Никад не псујем и бацам смеће у канту.
е) Кад кијам или кашљем, покријем руком уста.
ж) Уступам место инвалиду, старијој особи или трудници у превозу.

Ако најмање имаш 6 од 8 обојених правила значи да се пристојно понашаш.

Драгомир Ђорђевић (1953–1999)

Његове стихове је изводио дечји хор „Колибри“. Објавио је 17 књига, од којих су најпознатије: „Ја такође“, „Заљубљени брод“, „Мала школа љубави“...

Коме смета честа исхрана и тврд дечји сан? Зашто им смета јурцање и прављење штете? Како разумеш да дете одобрава када га одрасли грде? Зашто одрасли наређују деци да лепо жваћу? А зашто да перу руке? Како разумете да наређују да избегавају другу децу, као овај дечак друга Срету? Чега се плаше деца? Кога зову у одбрану? Због чега се деца вакцинишу? Зашто су забрањене цигарете? Где се пењу деца? У кога је овај дечак заљубљен? Зашто је песник ставио три тачке? Да ли може дечак да буде заљубљен у више девојчица? Под каквим је теретом овај дечак? Како разумеш да одрасли прете зрелошћу? Како вама прете родитељи? Да ли вам кажу „сад сте велики и будите зрели и одговорни“? Зашто није лако бити дете?

Штафетно читање песме. Сваки ученик треба да наглас прочита који ред у песми.

Реченице које се завршавају узвичником су реченице којима изричемо неку заповест:
Лепо жваћи!

2. Препиши три лична имена која се помињу у песми.

_____

3. Црвеном бојом обој она понашања која сматраш непристојним.

честа исхрана	прављење штете	прање руку
тврд сан	прихватање критике	избегавање другара
много јурцања	пристојно жвакање	пењање по дрвећу

4. Препиши у свеску све реченице из песме које садрже заповест.

_____
_____
_____

заструг –
посуда, дрвена
чинија са
поклопцем

писац – пише
песме и приче

Свети Сава је био учитељ и први српски писац. Учио је децу и људе да читају, пишу и да верују у Бога. Градио је цркве и манастире. Дан Светог Саве се обележава сваког 27. јануара и слави се као школска слава.

Народна прича је прича која говори о односима међу људима, у породици и заједници. Имају намеру да поуче и усмере како се живи. Народне приче су написали непознати талентовани појединци. Вук Стефановић Караџић је сакупао и записивао народне приче.

Ко је Свети Сава? Кога је он учио? Шта је један ђак урадио? На који начин је ухваћен крадљивац који је украо мед? Зашто је Свети Сава рекао да ће пчела пасти на капу? Шта мислите, где је ђак сакрио мед?

Не кради! Не узимај туђе ствари без питања. Не чини другом што не желиш да се теби чини. Научи бити задовољан оним што имаш.

Имена светаца се пишу великим почетним словом: *Свети Сава, Свети Петар, Свети Лука, Свети Никола.*

Препричај ову народну причу.

1. Обој жутом бојом особине Светог Саве.

УОБРАЖЕН

МУДАР

ЛЕЊ

ПЛЕМЕНИТ

ДОБАР

ПАМЕТАН

НЕИСКРЕН

ДОСЕТЉИВ

ТВРДОГЛАВ

СЕБИЧАН

ДОБРОНАМЕРАН

ПЛАШЉИВ

2. Напиши исто или слично значење за дате речи.

ђак	ученик	посуда	
крадљивац		капа	

3. Наведи како би посаветовао/ла овог дечака (крадљивца меда).

---

4. Прочитај још једну народну причу о Светом Сави.

голема – велика

преголема –
превелика

повуци-потегни

– слабо
напредовање
нечега што се
трудимо да
урадимо

Наведи поврће на слово *p*. Да ли знаш поврће које почиње словом *p*, расте у земљи и служи за исхрану људи и животиња? Како изгледа то поврће?

Народна прича је прича која говори о односима међу људима, у породици и заједници. Имају намеру да поуче и усмере како се живи. Народне приче су написали непознати талентовани појединци. Вук Стефановић Караџић је сакупио и записивао народне приче.

Шта је засадио деда? Шта је све потребно да се уради како би израсла ова биљка? Зашто није могао деда да је ишчупа? Кога зове у помоћ? Ко је све помогао деди? Шта је необично у овој причи?

Пословице су кратке мудре изреке.

Слога кућу гради, а неслога је разграђује. Слогом расту мале ствари, неслогом се и највеће распадају.

Препричај ову народну причу.

1. Које је најслађе поврће. (заокружи слово испред тачног одговора)

а) бела репа   б) црна репа   в) шећерна репа

2. Напиши називе живих бића које се помињу у овој причи. Обој чланове фамилије који се помињу.

ДЕДА

3. Игра „Повлачење конопца“

Учитељ дели у групе од по 6 ученика. Једна група ухвати конопца са једне стране, а друга група са друге стране. На дати знак, повлаче конопца ка себи, сви заједно. Група која успе да повуче другу групу преко нацртане линије је победник. Циљ активности је да ученици сарађују и да схвате да заједничким снагама могу да реше све препреке.

омакне се –
оклизне се

опази – виде,
уочи

1. Реши асоцијације.

ПИСМОНОША

СИМБОЛ МИРА

БЕЛА ИЛИ СИВА ПТИЦА

ЗУЈАЛИЦА

ПРАВИ МЕД

КУЋА ЈОЈ ЈЕ КОШНИЦА

Народне приче су написали непознати талентовани појединци. Не знамо име аутора и зато кажемо да их је измислио народ. Некада су људи причали приче са жељом да се забаве. Баке су причале унуцима, а унуци кад порасту својој деци. Тако народне приче из давних времена дођоше до нас. Вук Стефановић Караџић је сакупљао и записивао народне приче.

Зашто је пчела дошла на поток? Шта се десило када је пчела слетала на камен? У каквој се опасности нашла пчела? Како је голуб помагао пчели? Како можемо да разумемо голубов поступак? Шта нам то говори о њему? Шта се догодило другог дана? Ко се нашао у опасности? Да ли је голуб слутио опасност? Ко је видео намеру ловца? Како је пчела спречила намеру ловца? Шта је пчела у том тренутку ризиковала? Да ли се пчела захвалила?

Пријатељ се у невољи познаје. Добро се добрим враћа. Ко доброту сеје, љубав жање. Добро чини, добро се надај.

Почетак реченице се пише великим почетним словом. **На крају реченице** се пише један од понуђених знакова: (.) тачка, (!) узвичник или (?) упитник.

Препричај народну причу.

2. Напиши правилно реченице од датих речи.

се, на, Пчела, попне, лист

Пчела се попне на лист.

голуб, гране, са, То, опази

дана, ловац, шуму, Другог, дође, у

руку, слети, ловцу, пчела, то, па, на, Спази

3. Напиши неколико реченица на тему „Помогао/ла сам другу у невољи“.

савршен – неко ко је најбољи у свему

загракта – огласи се

плен – оно што је отето од другог

1. Реши загонетке.

а) Ја сам децо, шумска кума, хитрих ногу, бистра ума. Кабаница моја риђа, сваком ловцу се свиђа. (_____)

б) Птица сам црна, сивога кљуна, кад запевам *га, га*, трешти шума сва. (_____)

Лисица је у баснама приказана као лукава животиња, а гавран се помиње у народним песмама и представља гласника лоших вести и несрећних догађаја.

Басне су кратке приче у којима животиње говоре и понашају се као људи. Свака басна има поучан савет, поуку (наравоученије). Народне басне су писали талентовани појединци из народа. **Народне басне** немају познатог аутора и кажемо да их је народ створио. Наше народне басне први је сакупио и записао Вук Стефановић Караџић.

Ко су ликови у басни? Шта је то нашао гавран? Где се он налази? Зашто се лисица привукла дрвету? Шта је привукло пажњу лисице? Како се она обраћа гаврану? Како лисица говори, а шта чини? Како гавран реагује на ласкање лисице? Зашто је пристао да му лисица ласка? Зашто хвали гавранову лепоту? Да ли гавран заиста тако изгледа? Како је гавран разумео лисичину похвалу? Шта је лисица постигла својим слатким речима? Шта заиста лисица мисли о гаврану? Како је гавран изгубио комад сира? Кога представљају лисица и гавран из ове басне? Познајете ли ви неке људе који су уображени? А људе који су неискрени? Шта вам се свиђа код њих, а шта не? Шта је оно што људи не би требало да раде у животу? А како би они требало да се понашају?

Треба бити опрезан и промишљен – не треба веровати онима који нам много ласкају. Лако је неразумног преварити. Ко ме се мачка умиљава, она га и огребе. Колико знаш толико и вредиш. Ко једном слаже, више му се не верује. Ко високо лети, ниско пада.

Узалуд нам сјај и глас кад немамо памети. Треба се чувати лукавих и подмуклих људи. Не веруј свакоме ко те хвали.

Пишчев говор (пишчеве речи) је део текста који говори писац. **Текст** је свако дело које се чита. Може бити написан у прози (прича, басна) и у поезији (песма).

Подвуци пишчев говор жутом бојом, говор лисице наранџастом бојом, а говор гаврана црном бојом. Читање басне по улогама.

2. Подвуци особине лисице наранџастом бојом, а особине гаврана црном бојом.

лукав, паметан, наиван, лакомислен, слаткоречив, брз, умиљат, лаковеран, плиткоуман, непромишљен, подмукао, сналажљив, хвалисав, уображен, досетљив, пакостан, неискрен, неразуман, сујетан, препреден, дволичан, преварен, покондиран, грамзив, прорачунат, неопрезан, брзоплет

3. Допиши поређења.

а) Лукава као _____. б) Црн као _____.

4. Напиши састав на тему „Надмудрио/ла сам неког“.

брвно – дебело
оборено стабло
постављено
преко потока
уместо моста

нарогуши –
наљути се

грунуше – јако
ударише

узаној – уској

беше – била је

провалија –
велико
удубљење са
стрним странама
у планинским
пределима

1. Попуни табелу.

Мужјак	Женка	Младунци
		јарићи
	овца	

Доситеј Обрадовић (1742–1811)

Српски просветитељ који се школовао за калуђера, али је напустио тај позив и кренуо на путовање по целој Европи где је примио идеје просветитељства. Залагао се за равноправно школовање дечака и девојчица. Сахрањен је као и Вук Караџић на улазу Саборне цркве у Београду.

Где су се срела два јарца? О чему су разговарала два јарца? Како су решили проблем? Како се завршила њихова битка? Да ли одобравате њихове поступке? Зашто? Како би ви решили тај проблем да сте на њиховом месту?

Где су се среле две козе? Са каквим проблемом су се суочиле? Како су козе решиле проблем? Како се завршио њихов сусрет? Да ли одобравате њихове поступке? Зашто? Шта бисте ви урадили да сте на њиховом месту? Ко је исправније поступио и био праведнији?

Басне су кратке приче у којима су главни јунаци животиње које својим особинама приказују људе. Иза животиња се крије одређени тип људи. Свака басна има **поуку**. Поука је поучан савет којим се учимо нечему корисном. Често је поука дата као пословица.

Препричај обе басне.

2. Подвуци плавом бојом поуке које се односе на басну „Два јарца“, а црвеном бојом поуке које се односе на басну „Две козе“.

Од ината нема горег заната. Паметнији попушта. Ко добро чини, добро му се враћа. Луда памет, готова погибија. Ко добро чини, добро му се и враћа. Слога кућу гради. Где има слоге има и памети. Никад слога изгубила није.

3. Обој плавом бојом особине јарца, а црвеном бојом особине козе.

ПРАВЕДНИ

МУДРИ

ПАЖЉИВИ

ТВРДОГЛАВИ

БЕЗОБРАЗНИ

ПРАВЕДНИ

НЕСТРПЉИВИ

СЛОЖНИ

ПРАЗНОГЛАВИ

ЉУТИТИ

ЛАКОМИСЛЕНИ

УПОРНИ

искочи – појави се, наиђе

даде у бекство – поче бежати

успуза се – попе се уз дрво

њуши – мирише

оњуши – омирише

стаде се смејати – поче се смејати

дедер – хајде

Љубивоје Ршумовић у једној песми написао: „Истина је она стара, досадно је без другара. Дружењем се срећа ствара, не може се без другара.“

Шта је друг? Какав је то добар друг? Да ли вам некад другови помажу? Да ли ви њима помажете када они затраже помоћ од вас?

Љубивоје Ршумовић (1939–)

Један је од значајних песника за децу. Његове познате збирке песама су: „Ма шта ми рече“, „Хајде да растемо“, „Још нам само але фале“... Осим поезије и драма за децу, аутор је ТВ емисије „Фазони и форе“.

Где су се шетала два друга? Кога су изненада срели? Како је поступио један друг, а како други када је наишао медвед? Зашто се један друг попео на дрво? Шта је урадио други дечак? Зашто се он није попео на дрво? Шта је медвед тада урадио? Како се дечак осећао док је лежао на земљи, а медвед га њушио? Који је од другова исправно поступио по твом мишљењу? Када је медвед отишао, шта је урадио друг који је сишао са дрвета? Зашто се он смејао? Шта је питао друга који се правио да је мртав? Шта му је он одговорио? Шта мислиш о његовом одговору? Да ли у томе има истине? Како бисте ви поступили да сте се нашли у сличној невољи? Како се другови понашају у невољи?

Пријатељ се у невољи познаје. На муци се познају јунаци. Срећа пријатеље ствара, а несрећа их проверава. Ко пријатеља нађе, нашао је благо. Лоши су они људи који у опасности напуштају своје другове.

Место радње је место на коме се збива нека прича. **Време радње** је време у којем се збива прича.

Препричај ову причу.

1. Допуни реченицу.

Место радње ове приче је _____.

2. Обој плавом бојом особине дечака који је побегао на дрво.

НЕИСКРЕН

ВРЕДАН

РАЗМАЖЕН

ТВРДОГЛАВ

САОСЕЋАЈАН

УПЛАШЕН

СЕБИЧАН

СНАЛАЖЉИВ

ХРАБАР

ПОЖРТВОВАН

МУДАР

УПОРАН

3. Напиши неколико реченица на тему „Мој најбољи друг“.

тролејбус –
аутобус кога
покреће струја

саопшти – рече,
каже

1. Подвуци реч која не означава превозно средство: аутомобил, аутобус, авион, трактор, трајект, трамвај, тролејбус, тротоар, хеликоптер, воз, брод.

Драган Лукић (1928–2006)

Посветио је деци све што је написао: песме („Фифи“, „Небом града“, „Овде станују песме“), приче, романе и луткарске игре. У својим делима описује град, школски живот, однос деце и старијих и природу.

Где се налази Јоца? Шта он вози? Како разумеш да Јоца вози тролејбус код куће? Шта је јавио мами? На који начин Јоца вози тролејбус? Шта је тражила мама од сина? Зашто не може да послуша мајку? Шта је узвикнула мама? Куда је пролазио тролејбус? Шта је Јоца саопштио путницима? Како разумеш да је тролејбус одједном био у квару? Куда је отишао тролејбус? Шта је тражио Јоца за оправку тролејбуса?

Књижевни лик је личност у књижевном делу. **Прича** је писана у прози. Проза представља писање целовитих реченица.

Надимци се пишу великим почетним словом: *Јоца*.

Препричај ову причу.

2. Напиши назив књижевног лика у овој причи. _____

3. Напиши име овог дечака, ако му је надимак Јоца. _____

4. Напиши три особине овог дечака.

5. Место радње ове приче је _____

6. Обој плавом бојом реченице које казују неко обавештење, а црвеном бојом реченице којима изричемо неку заповест.

Јоца, донеси мами мало дрва!	Кола су у квару.
Он прво јави мами.	Јоца, готове су палачинке!

7. Од датих речи састави и напиши реченицу.

код

тролејбус

куће

вози

Јоца

често

---

8. Сазнај и напиши рецепт за палачинке. Можеш да направиш са родитељима омиљене палачинке.

бубањ –музички инструмент који спада у удараљке
црне рупе – неистражени простор у свемиру
комете – небеска тела, звезде
репетелјке
научници – истраживачи
дефинитивно – заиста, сигурно
кидне – побегне
дат – таленат
Парагвај – далека држава у Јужној Америци
акциони филм – напет филм са пуно борбе
смаже – поједе
сутлијаш – посланица од пиринча и млека
ошамућени – у благој несвести
океан – велико море
лигње – врста морске животиње
галаксија – велики скуп звезда у свемиру
хрчак – врста глодара налик пацову
генијалне – изванредне
бауљају – тешко ходају
надахнуће – инспирација
Африка – далеки простор где живе људи
концерт – јавно извођење музичког дела
бесомучно – снажно, јако
громогласан – веома гласан

1. Подвуци реч која означава музички инструменти и представља удараљку: труба, хармоника, гитара, клавир, флаута, виолина, бубањ, металофон.

Игор Колар (1973–2017)

Био је савремени писац за децу. Написао је књиге које су награђене: „Кућа хиљаду маски“, „Аги и Ема“, „Дванаесто море“.

У кога се заљубио Оливер? Зашто је добио надимак Дум-Дум? Због чега Оливер заслужује да се о њему пише музичка прича? Како изгледа један његов дан? На који начин он свира бубањ? Докле се чује његова музика? Како се понашају пас и мачка због његовог свирања? Како разумеш да хрчак може да се потроши? А рибице да цврче у ритму музике? Како реагује на његову музику мишеви и ласте? Шта се дешава са старом кућом и клупама из парка? Како се увек заврши Оливеров концерт? Како његова музика делује на родитеље? А на околину?

Засвирај и за појас задени.

Књижевни лик је личност у књижевном делу. **Прича** је писана у прози. Проза представља писање целовитих реченица.

Надимци се пишу великим почетним словом: *Дум-Дум*.

Препричај ову причу.

2. Напиши три особине овог дечака.

3. Место радње ове приче је _____

4. Напиши које животиње се помињу у овој причи. Обој животиње које могу да буду кућни љубимци.

5. Сазнај и напиши 3 правила кућног реда.

а) _____
 _____

б) _____
 _____

в) _____
 _____

37 – број
 тридесет седам
успомена – сећање на стари догађај који се памти, записује
незаборав – догађај који се увек памти и никад се не заборавља
зора – јутро
дрхтај – немир, дрхти
невиђено – оно што није видео ни доживео
глог – врста дрвета
август, септембар – месеци у години
рекоше – рекли су
ток – правац реке
метафора – песници користе песнички украс, сликовито значење
спужва – сунђер за брисање школске табле
храм – свето место

1. Допуни реченице.

_____ је писани знак за глас. _____ се састоји од слова.
 _____ се састоји од више речи.

Ђуро Дамјановић (1945–2009)

Аутор је бројних збирки песама и књига за децу. Добитник је и награде „Бранко Ћопић“.

Када се догодила писцу радост? Зашто није могао да спава дечак? Где су га уписали родитељи? Зашто је осећао страх? Коју је птицу чуо дечак? Како разумеш да слова певају као птице када постану речи? Како разумеш да је река променила свој ток и кренула ка школи? Зашто је школа у тексту написана великим словом? Ко чека дечака у школи? Како се дечак осећао кад је угледао школу? Шта је пожелео опет после толико година? Како разумеш да слова миришу? Како само добри ђаци могу да граде нове речи од слова?

Од колевке па до гроба, најлепше је ђачко доба.

Предмети у причама могу имати људске особине: *слова певају, слова чекају, слова миришу.*

Препричај ову причу.

2. Обој осећања овог дечака.

СТРАХ

СТИД

СРЕЋА

ТУГА

ЗБУЊЕНОСТ

ЉУТЊА

3. Упиши слово **ч** или **ђ** тако да добијеш речи из датог текста.

а) ре__ б) __ак в) при__а г) сун__ер

4. Напиши супротно значење датих речи.

а) радост – _____ г) сићи – _____
 б) јутро – _____ д) тече – _____
 в) заборав – _____ ђ) најлепше – _____

5. Допуни дате реченице речима из ове приче.

а) Уписали су ме у први разред основне _____.
 б) Чуо сам _____ како другачије пева.
 в) Догодила ми се моја прва _____ коју увек памтим.
 г) Уписао ме у школу, храм _____.

6. Сазнај од одраслих и обој црвеном бојом писмо које има више слова од ћирилице, а зеленом бојом писмо које има мање слова од ћирилице.

КИНЕСКО ПИСМО

ЛАТИНИЦА

ЕНГЛЕСКА АБЕЦЕДА

ћошак, ћоше –
место у углу
просторије

слути – назире

башкари –
лешкари,
излежава

шум – тихи звук

ћушнем – одем
да ме нико не
нађе

онемоћају –
изгубе снагу

разоружа –
онеспособи

ругала би се –
подсмевала би се

лебде – буду у
ваздуху

одзвањају –
одјекују

Свако дете има неко скривено место где се осећа пријатно. Да ли имаш омиљени кутак у кући? Како проводиш време на том месту у кући које ти посебно значи? Да ли будеш сам ту или си у друштву? Има ли неко од вас сестру/брата? Како се слажете са њом/њим? Око чега се свађате? Шта можеш да урадиш, а да не буде сукоба?

Весна Ђоровић Бутрић (19–)

Написала је: „Измислица“, „Џепно пиле“, „Ц, ц, ...“.

Шта понекад пробуди дечака пред зору? Одакле долази тај звук? Шта се то чудно дешава у његовој соби? Шта је за дечака његово чаробно место? Зашто га назива *ћоше*? Где родитељи пошаљу дечака и његову сестру када се посвађају? Зашто их баш у ћошак пошаљу? Када се сестра и он смеју у ћошку? Шта прича сестра брату када је љута? Како се дечак осећа када му сестра прича страшне приче? Када се сестра служи лукавством? Зашто дечак остане још дуго да седи сам у ћошку? Како он доживљава страшне речи увече? А како ујутру? Како их сестра доживљава?

Брат и сестра увек деле заједничке успомене из детињства. Иако некада дође до сукоба, не постоји љубав као што је љубав према брату. Ћошак није једино место на које деца одлазе када су кажњена. Ћошак постаје и место где дечак проводи и лепе тренутке.

У причама можемо да доделимо предметима људске особине: *меда прича, лутка се смеје, лопта сама скаче, зидови имају уши и очи.*

Препричај ову причу.

1. Упиши одговарајуће слово **ч** или **ћ**.

а) __ошак	г) мо__	е) кола__	и) __ушнути
б) игра__ка	д) __аробан	ж) ку__а	ј) шушкају__и
в) гласи__	ђ) маги__ан	з) при__а	к) __еш__е

2. Напиши правилно дату реченицу.

у чошку играћке добијају магићну моч

3. Напиши речи супротног значења.

а) ноћ – _____	г) казна – _____	е) хоћу – _____
б) јутро – _____	д) моћ – _____	ж) тужан – _____
в) светлост – _____	ђ) ружне – _____	з) тихо – _____

4. Заокружи црвеном бојом непријатна осећања: заљубљеност, радост, опуштеност, сигурност, страх, срећа, забринутост, смиреност, несигурност.

5. Нацртај твоје омиљено место за опуштање.

Загонетка је игра речи која се састоји од необичног питања у којем се крије одговор.

не одмиче – не удаљава се

локвањ – биљка са срцоликим листовима која плута на површини воде

кошара – корпа

стреха – ивица крова која онемогућава кишници да кваси зид

стубац – врста масивног стуба

1. Повежи загонетке са њиховим одгонеткама.

Без коже уђе, а с кожом изађе?

прозор

Нити је у соби, нити напољу.

наочаре

У наше баке стаклене очи.

хлеб

2. Упиши одгонетке за дате загонетке: висабаба, печурка, лубеница, вишња.

а) Пуна школа ђака, ниоткуда врата.

б) Бела се роди, зелена одрасте, црвена умре.

в) У горици на једној ножици.

г) Звоно, а не звони.

3. Подвучи тачну одгонетку дате загонетке.

а) Цео дан иде, а нигде не одмиче. (сат, пуж)

б) Цео дан хода, а из куће не излази. (сат, пуж)

4. Подвучи црвеном бојом загонетке чија је одгонетка *књига*, плавом бојом *сенка*, а жутом бојом чија је одгонетка *сунце*.

Оца нема, мајке нема, а свако јутро се рађа? Корица има, нож није, листове има, дрво није. Највише зна, а најмање говори. Шта може да падне у воду, а да се не покваси? Једна грудва воска – целом свету доста. Шта може да трчи по зиду, а живо није?

5. Напиши одгонетке за дате загонетке. Одгонетке су делови човечијег тела.

а) Два локвања око пања.

б) Црвен јарац по кошари скаче.

в) Беле коке испод стрехе вире. Пуна греда бели пера.

г) Два ступца у небо ударају. Која се два брата никад не састану, а између

њих је само један брег?

Загонетка је игра речи која се састоји од питања у којем се крије одговор.

бундица –
крзнени зимски
капутић

ризница – место
где се чува
новац и злато

дукат – златан
новац

језичак – мали
језик

пламичак –
мали пламен

роје – множе

браца – тепање
за брата

мију – умивају

ију – једу

1. Повежи загонетку са њеном одгонетком.

У бундици мекој
на белом снегу сив
дугачке уши чули
опрезан и плашљив.
За купус душу дао,
ал' јао, снег је пао.

ЖАБА

ЗЕЦ

Кре – кре – кре!
Живим крај реке,
и скачем и пливам
у води уживам.

2. Заокружи слово испред тачне одгонетке.

Далека је ризница,
препуна је злата,
малених новчића,
великих дуката.
Чувар сав од злата
стражари код врата.

- а) огрлица и прстен
- б) ковчег са златом
- в) Месец и звезде

3. Упиши одгонетке за дате загонетке: прсти, свећа, пасуљ на ватри, цреп на крову, лопта.

Има језичак,
а не говори;
има пламичак
кад светли и гори.

Округло је
и глатко је, ђаче;
лупнем га о земљу,
оно скаче,
скаче.

Беле пчеле
од раног јутра
у лонцу се роје;
у подне уморне
на дно падну
и стоје.

Хиљаде погачица
на крову стоје,
црвене боје.
Не једу их ни птице ни маце,
нити су печене
за тебе и мене.

Пет близанаца,
браца,
заједно се мију,
и заједно ију,
заједно све раде;
у истом имају дому
још петнаесторо
браће младе.

лијеп – леп
 пјева – пева
 бију – ударају
 зекан –
 копито –
 стопало коња
 зоб – житарица,
 други назив за
 овас
 ије – једе
 вије – маше
 пане – падне
 свијет – свет
 рухо – одело

У **загонеткама** се поставља питање и потребна је посебна досетљивост како бисмо одгонетнули дату загонетку.

1. Повежи загонетку са њеном одгонетком.

Ноге има
 а иде само кад га вуку;
 Лијеп глас има,
 а пјева само кад га туку.

ЛОПТА

КЛАВИР

Сви што је воле,
 сви је туку.
 Бију је ногом
 и бацају из руку.

2. Заокружи слово испред тачне одгонетке.

Чудан коњ

Имам коња зекана,
 Копита му мекана,
 Воде не пије,
 Зоби не ије,
 Ногом не бије,
 Репом не вије.
 Док иде брже,
 Ноге га држе,
 А чим стане,
 Одмах пане.

а) коњ

б) зец

в) бицикл

3. Упиши одгонетке за дате загонетке: књига, јеж, сунце.

Видио сам клупко без конца,
 а на њему само игле.
 Игле се наједном дигле,
 ишле, ишле
 и кући стигле.

Причалац без гласа
 Невидљивац с дугопоља
 С дугопоља – бјелопоља
 Прича, пјева, предаје,
 А ни гласа не даје.

Сви на свијету познају га
 И сви желе да га виде,
 Свима је на свијету слуга,
 А у златном руху иде.

веле – кажу

ал' – али

бију – ударају

челик – врста
чврстог метала

бакар – врста
метала
црвенкасте боје

гвожђе – врста
чврстог метала

кити – поноси

клима – помера

напореда –
једнако

осмотре – виде

на ме – на мене

срди – љути

У **загонеткама** се поставља питање и потребна је посебна досетљивост како бисмо одгонетнули дату загонетку.

1. Повежи загонетку са њеном одгонетком.

Шта је то што стално иде,
и кораке своје броји,
а сви лепо виде
да на једном месту стоји?

САТ

РУКАВИЦА

Бела и у боји,
по тежини лака,
пет прстију броји,
али није шака?

2. Упиши тачну одгонетку испод дате загонетке: орах, старост, рђа, име.

Има нешто што сви желе
док су млади, пуни воље.
Кад то стекну, онда веле:
„Без овог беше боље!“

Нема зубе ни ко дека
ипак жваће целог века?
Ал' не једе сир, ни грожђе,
него челик, бакар и гвожђе?

Срце чувам у два зида.
Први зелен, сам се кида,
али други мораш тући
тамо, где ћеш срце наћи,
извади га и сажваћи.

Нешто што су свима дали
и све и сва њим се кити –
и све живо, и ја и ти.
Њиме су те увек звали,
без њега се не може бити.

3. Обој црвеном бојом загонетку чија је одгонетка *печурка*, плавом бојом *очи*, жутом бојом *јаје*, а наранџастом бојом загонетку чија је одгонетка *нос*.

Лака је за цело
загонетка ова:
на кров бацим бело,
жуто падне с крова.

Главу нема, шешир има,
по моди се спрема.
На једној се нози клима,
а ципелу нема.

Напореда стоје двоје,
да покажу куд се иде,
а не виде лице своје,
нити једно друго виде!
Да осмотре себе мало,
потребно им огледало.

По неко се на ме срди
кад порастем мало већи,
а ја сваком могу рећи
да без мене неће стећи
оно чим ће да утврди
чак мирише, а шта смрди?

жагор – галама,
шум од много
гласова

везица – пертла

ваздан – све
време,
непрестано

претакати –
преливати

цумбус – туча,
лом, свађа

На позорници се изводи позоришна представа на основу драмског текста. **Драмски текст** је текст који глумци изговарају пред публиком у позоришту, на филму или телевизији. **Лица** су ликови драмског текста.

Гвидо Тартаља (1899–1984)

Написао је збирке песама за децу: „Срмена у граду птица“, „Шкољке“, „Гусарска дружина“, „Сјатиле се песме“, „Деин шешир и ветар“ и друге.

Ко су лица у овом драмском тексту? Где се одвија радња? Како Миша објашњава прво кашњење? Како је закаснио у четвртак? Који изговор му је био у среду? А у уторак? Зашто је закаснио у понедељак? Како је знао да ће и сутрадан, да се иде у школу у суботу да закасни? Шта је заслужио за сва та кашњења? Који ће му бити разлог за ново кашњење? Оправдавате ли овог дечака? Зашто? Како би ваш учитељ решио овакву ситуацију? Какав је Миша дечак? Какав је учитељ?

Своје време морате ценити пре свега ви, па ће то чинити и други. Временом не можемо руковати, можемо само руковати собом у времену. Време тече лагано, а пролази брзо. Време не чека никога. Време је новац.

Драмски писац пише драме. **Драма** је дело написано по улогама да би је изводили глумци. **Глумци** имају улоге.

Читање драмског текста по улогама.

1. а) Поређај по реду разлоге за кашњења: долазак тетке из Ниша, прослава рођендана, хлађење беле кафе, потрага за пертлом, хватање миша, чекање у пекари.

б) Обој црвеном бојом у табели неоправдане разлоге за Мишино кашњење.

1.	понедељак	
2.	уторак	
3.	среда	
4.	четвртак	
5.	петак	
6.	субота	

2. Подвуци реченице којим бисте саветовали Мишу.

Поштуј туђе време! Слободни понекад закасни, јер се ионако толерише увек 15 минута закашњења. Преузми одговорност за своје понашање! Имаш своја права, а још си мали за обавезе. Направи добру организацију дана. Оно што можеш данас, не остављај за сутра. Крени увек на време!

тужабаба –
особа која
тужака друге

гуму – гумицу за
брисање трагова
графитне оловке

исмева –
имитира неког
на ружни начин

кези се –
подсмева се,
прави различите
изразе лица

не реагује – не
обраћа пажњу,
не ради ништа

Драма или драмски текст је написана радња по улогама. Изводе га **глумци** на сцени. **Лица** су ликови у драми. Могу бити главна и споредна лица. **Публику** представљају људи који посматрају представу.

Душан Радовић (1922–1984)

Песник и драмски писац водио је емисију на радију која се звала „Београде, добро јутро“. Такође је радио и на телевизији. Његова емисија „На слово на слово“ и данас се сматра најбољом емисијом свих времена. Његове најпознатије књиге за децу су: „Поштована децо“, „Тужабаба и још 9 једначинки“, „Смешне речи“, „Како је кит постао домаћа животиња“, „Причам ти причу“, „Где је земља Дембелија“. У Београду на Ташмајдану постоји велико позориште, које се зове „Позориште Душко Радовић“.

Ко су лица у овом драмском тексту? Када и где се догађа радња? Ко је први започео разговор и зашто? Ко ме обраћа? Зашто се обраћа учитељици ако му је друг узео гумицу? Како се осећао дечак коме је узета гумица за брисање без питања? Како је започео сукоб између дечака и тужабабе? Како се дечак осећао кад је тужабаба почео да се тужака? Да ли је дечак био повређен? Зашто? Како се понаша тужабаба, како реагује на то што га је дечак имитирао? Како реагује тужабаба кад му је дечак рекао да је тужабаба? Како је понашање учитељице, шта говори? Зашто му Поповић говори да је ништа? Тужабаба се углавном обраћа учитељици. Када и како се обраћа другу? Како је понашање дечака, шта ради дечак? Како су тужабабе прихваћене у друштву? Могу ли се неспоразуми у одељењу другачије решити осим да се тужакамо учитељици? Како бисте се ви понашали? У којим ситуацијама ипак треба рећи нешто учитељици?

Тужакањем се не придобијају другови, већ се на тај начин одбијају од себе. Тужабаба ће остати усамљена. Ако те неко од другара малтретира и говори ти ружне речи онда треба рећи учитељу или учитељици.

Речи у заградама се не изговарају у драмском тексту. Представљају објашњења (упутства) глумцима како да се понашају на сцени.

ДЕЧАК (*исмева тужабабу шапатом*): Молим учитељице, молим учитељице.

Читање драмског текста по улогама.

1. Напиши када се треба ипак пожалити учитељу или учитељици на понашање твојих другова.

---

2. Напиши у свеску називе свих позоришта за децу у Београду.

Правила понашања у позоришту

- ❖ Морамо се обући прикладно;
- ❖ У позориште треба да дођемо на време, пре почетка представе;
- ❖ Ако смо већ закаснили, не смемо галамити, већ сачекати да се заврши први чин и ући за време паузе;
- ❖ За време трајања представе треба да влада потпуна тишина и свако шапутање треба избегавати;
- ❖ Искључити мобилне телефоне;
- ❖ Током представе не треба грицкати или јести;
- ❖ Глумцима одајемо признање да су били добри, тако што им аплаудирамо на крају текста или сцене.

Александар Поповић (1929–1996)

Драматизовао је познате бајке: „Пепељугу“, „Снежану и седам патуљака“ и „Црвенкапу“. Најпознатија дела су: „Док су спавали“, „Гужни град“, „Како се воли Весна“ и друге.

Како се зову брат и сестра? Шта је мама тражила од деце када их је први пут позвала? Ко се први јавио? Зашто се брат јавио први? Зашто је желео да буде први? Како се она тада осећала? Како се брат понашао? Шта је мама после тога питала децу? Зашто је брат журио да се први јави? Како је сестра сада реаговала на то што њен брат жели да поједе и половину поморанце? Шта је на крају мама тражила да ураде Влада и Милица? Ко се сада први јавио? Зашто сада Влада није желео да буде први? Зашто Влада ово што је мама тражила од њих жели да препусти својој сестри? Ко би требало да помогне мами и оде по дрва? Зашто?

Ко је први, тај је победник. Не буди себичан, подели са братом или сестром све што имаш.

Тема је оно о чему се говори у песми, причи или неком тексту. Шта би била тема овог драмског текста?

Читање драмског текста по улогама.

1. Подвучи Владине особине: брз, спор, мудар, плашљив, себичан, лукав.
2. Напиши по једну обавештајну, узвичну и упитну реченицу из овог драмског текста.

Обавештајна реченица	
Узвична реченица	
Упитна реченица	

3. Напиши у свеску како су Милица и Влада могли да избегну сукоб.

Фил за тарту – слатки крем од кога се прави торта

победник – неко ко први нешто уради

грабљив – неко ко жели све за себе

аплауирамо –
тапшемо

држала нам је
говор – говорила
нам је, причала
нам је

захуктао –
узбудио, задихао

Назив школе се пише великим почетним словима и обележава се наводницима („“). Назив основна школа се може скратити са ОШ (велика слова).

Основна школа „Васа Пелагић“

ОШ „Васа Пелагић“

Бора Ољачић (1930–)

Био је први уредник најстаријег забавног програма „Караван“.

Ко су лица у овој драми? Како отац ословљава сина? Зашто је син за оца јунак? Шта је отац питао сина кад се вратио из школе? По чему је значајан први дан школе? Какви су утисци овог дечака? Шта су ученици тог дана научили? Зашто су аплаудирали учитељици? О чему им је говорила учитељица? Зашто не треба да долазе деца у школу прљавих руку? Због чега не би смели да псују? А да играју фудбал на улици? Од кога не смеју ученици да преписују домаће задатке? Где се прелази улица? Да ли је само забрањено да се девојчице вуку за косу? Свака врста насиља је забрањена. Зашто се син расплакао првог дана школе? Шта је деци дозвољено?

Имена и презимена се пишу великим почетним словом: *Бора Ољачић*.

Прво се пише име, па презиме. Када је реч о азбучним списковима, пише се прво презиме, па име: *Арсид Ена, Богид Лука, Вујовић Јелена...*

Читање драмског текста по улогама.

1. Напиши назив своје школе на два начина.

а) _____

б) _____

2. Обој светлозеленом бојом правила понашања у школи, тамнозеленом бојом правила понашања код куће, а жутом бојом правила на улици. Ако неко правило важи и код куће, у школи и на улици, остави необојено.

Не играј фудбал на

Не псуј!

Поштуј старије!

Не лутај ноћу!

Једи зрело воће!

Опери руке!

Не причај на часу!

Не разбијај прозоре!

Пиши сам задатке!

Не преписуј домаће
задатке!

Прелази улицу на
дозвољеном месту!

Не вуци девојчице за
косу!

3. Напиши у свеску списак ученика из свог одељења азбучним редом.

Хиландар –
манастир на
Светој гори у
Грчкој

Студеница –
манастир кога је
основао Стефан
Немања у
околини
Краљева

МОШТИ –
посмртни остаци

Свети Сава (око 1175–1236)

Растко Немањић је био српски принц. Био је најмлађи син Стефана Немање и Ане. Замонашио се и добио је монашко име Сава. Са оцем је обновио манастир Хиландар. Отворио је прву болницу у манастиру Студеница. Молитвама је исцељивао болесне. Био је на челу српске цркве и први српски писац. Ширио је писменост, учио је људе како да раде и живе. Сваког 27. јануара у школама се прославља Дан Светог Саве (Савиндан) као школска слава.

Слушање „Химне Светог Саве“.

1. Обој жутом бојом ко је све био Свети Сава.

КРАЉ

ПРИНЦ

ЦАР

УЧИТЕЉ

ПИСАЦ

СВЕТАЦ

РАТНИК

ИСЦЕЛИТЕЉ

ВОЈСКОВОЂА

2. Допуни реченице.

По рођењу, Свети Сава је добио име _____.
Његов отац се звао _____. Са оцем је обновио манастир _____,
а прву болницу је отворио у манастиру _____.

3. Напиши шест особина Светог Саве.

а) _____ г) _____
б) _____ д) _____
в) _____ њ) _____

4. Напиши у табелу да ли реченица означава обавештење или питање.

Растко је био мудар и племенит принц.	
Да ли је Свети Сава био и државник?	
Свети Сава је био монах?	
Свети Сава је помирио своја два брата.	
Храм Светог Саве се налази у Београду.	

5. Сазнај у ком манастиру се налази штап Светог Саве и део мошти који није спаљен. Сазнај зашто је Храм Светог Саве подигнут баш у Београду.

огњиште – место у кући намењено за ложење ватре

народна песма – песма коју је смислио непознати писац, а забележио је Вук Караџић

гусле – народни музички инструмент

Велика школа – школа коју је основао Доситеј Обрадовић

Вук Стефановић Караџић (1787–1864)

Вук је рођен у селу Тршић код Лознице. Лета је проводио у шуми и на пашњацима, чувајући овце и козе. Зиме је проводио крај огњишта, слушајући старије како народне песме казују и уз гусле певају. Вук је врло рано научио да чита и пише. Због болести леве ноге, морао је да напусти Велику школу у Београду. Сматрао је да сваки глас треба да има само једно слово. Говорио је: „Пиши као што говориш, читај као што је написано“. Вук је обликовао наше писмо. Наше писмо се назива ћирилица или азбука. Сакупљао је загонетке и пословице.

Пословице (кратке мудре изреке)

Ко рано рани, две среће граби.

Загонетка је игра речи која се састоји од необичног питања у којем се крије одговор.

Шта је најбрже на свету? (мисао)

Назив села и града се пише великим почетним словом: *Тршић, Лозница.*

1. Напиши шта је значајно урадио Вук за наш језик.

- а) _____
 б) _____
 в) _____

2. Допуни реченицу.

Лик Вука Караџића се налази на новчаници од _____ динара.

3. У поља изнад слова упиши редни број датог слова азбуке.

3.									
В	У	К	К	А	Р	А	Ц	И	Ћ

4. Спој пословицу и обој је истом бојом.

Лепа реч и изгуби из вреће	Ко тражи веће сам у њу упада	Чега се мудар стиди као риба без воде
Ко другоме копа јаму не остављај за сутра	гвоздена врата отвара Што можеш данас	Човек без слободе тим се луд поноси

5. Подвучи брзалице.

Каменчићем ћеш ме, каменчићем ћу те. У лажи су кратке ноге. На врх брда врба мрда, врба мрда на врх брда. Ко много прича, или зна све или све лаже. Миш низ пушку, миш уз пушку. Црн јарац, црн трн, црн брсти трн. Без алата нема ни заната. Боље је у колиби певати, него у дворцу плакати.

буквар – прва школска књига из које се учи читање и писање

петсто – број 500

стотина – број 100

предак – рођак, сродник који је живео у прошлости

буква – врста дрвета

словарица – кутија за слагање слова

речник – уређен списак речи

почетница –

прва, почетна књига у основној школи

азбуквар – књига из које се учи азбука

бекавица – књига из које се учи азбука

буквалан – дослован, сасвим тачан

1. Прочитај „Песму о буквару“ Божидара Тимотијевића.

Родило се једно слово
у нечијој малој глави,
једно слово сасвим ново,
знању служи, памет слави.

Где је слово, ту је књига,
где је књига, нема брига,
све богатство и имање
даћу да бих знао знање.

Баш је буквар фина књига
од давнина, од давнина,
к'о чаробна врата нека,
иза њих те живот чека.

Свако слово, свако слово,
открива ти нешто ново,
свака страна из буквара
нови свет открива.

Милан Шипка (1931–2011)

Био је професор и објавио је „Велики речник страних речи и израза“ и „Правописни речник српског језика“.

Шта је буквар? Чему служи буквар? Када је настао? Од које речи је настала реч *буквар*? Шта означава реч *буква*? Чему служи словарица?

Од неких речи могу да настану нове: *буква* (буквалан, буквално...)

2. Напиши 9 речи које су настале од слова Б, У, К, В, А, Р.

а) Р _____

г) К _____

е) Б _____

б) В _____

д) Б _____

ж) Б _____

в) Р _____

ђ) Б _____

з) К _____

3. Напиши другачији назив за буквар из датог текста.

БУКВА

4. Сазнај и напиши ко је написао „Први српски буквар“.

мати – мама,
мајка

лабудићи – мали
лабудови

њина – њихова

бди – брине, не
спава

озебе – прехлади
се

мила – драга

главу своју дала
– жртвовала се,
дала живот

материна –
мамина, мајчина

1. Реши асоцијацију.

БРИНЕ

ЧУВА ДЕЦУ

НОЋУ ПОКРИВА

БРАНИ ДЕЦУ

Јован Јовановић Змај (1833–1904)

Рођен је у Новом Саду, а родна кућа му је у Сремској Каменици. Био је лекар и писац. Имао је тешку судбину, сва деца су му помрла. Написао је збирке песама „Ђулићи“ и „Ђулићеви увеоци“. Уређивао је часописе: „Јавор“, „Змај“, „Стармали“, „Жижа“, „Невен“... Познате песме су: „Ала је леп овај свет“, „Таши, таши“, „Мали бата“, „Материна маза“, „Пачја школа“...

Шта не знају лабудићи? Шта ради све мајка за ове лабудиће? На који начин носи своје младунце? Како их покрива ноћу? Зашто брине ова мајка и покрива их? Како их брани од осталих? Како разумете да мајка не зна ни за шалу на рачун њене деце? Како разумете да мајчинска љубав није празна бајка? Да ли знате вредности својих мајки?

Највећа је љубав мајке. Све стари, мајчинска љубав остаје вечно млада.

Правилно	Правилно	Неправилно
мали лабудови	лабудићи	мали лабудићи
мали џемпер	џемперић	мали џемперић
мала киша	кишица	мала кишица

Штафетно читање песме.

2. Напиши које речи стоје у песми уз дате речи.

а) мали лабудићи

б) _____ мати

в) _____ породица

г) _____ љубав

д) _____ бајка

3. Обој црвеном бојом особине мајке.

НЕЖНА

ПЛЕМЕНИТА

СТРПЉИВА

БРИЖНА

ЉУТА

ВРЕДНА

4. Напиши шест особина своје мајке.

а) _____

б) _____

в) _____

г) _____

д) _____

ђ) _____

на листу
локвања – на
листу водене
биљке
жаркога –
топлого, врелога
ал' – али
мож' – може

л' – ли
с' – се
скамијам' –
скамијама,
дрвеним клупама
метн'о – метнуо,
ставио
упис'о – уписао
каталог –
дневник, свеска
прозив'о –
прозивао
шет'о – шетао
крутом –
хладном,
строгом
ал' – али
одмакли –
померили
труду – напору
залуду – без
резултата

Жаба чита новине

Седи жаба сама
на листу локвања,
од жаркога сунца
штитом се заклања.

Да новине чита,
то вам слика каже,
ал' не мож' да нађе
што јој очи траже.

Знате већ о чему
жабе бригу воде:
хоће ли се скоро
одселити роде.

Пачија школа

Јесте л' чули, кумо
– Верујте, без шале –
отвара се школа
за пачиће мале.

Тако је и било,
– Верујте, без шале –
отворила с' школа
за пачиће мале.

Сви пачићи дошли,
на скамијам' стоје;
стари патак метн'о
наочаре своје.

Све их је упис'о
у каталог, мале,
па их је прозив'о,
– Верујте, без шале.

Па се онда шет'о
с озбиљношћу крутом;
и учио их, учио
и књигом и прутом.

Учио их учио
од среде до петка,
ал' се нису одмакли
даље од почетка.

Није било успеха
учитељском труду,
цела мука његова
остаде залуду.

Ништа више не научи
пачурлија та,
него што је и пре знала
га, га, га, га, га!

Где жаба чита новине? Зашто се заклања жаба? Зашто треба човек да се склања од сунца око поднева? Шта жаба тражи у новинама? Чиме вас је насмејала жаба? О чему жабе бригу воде? Зашто је забринута жаба? Када се роде селе? Где се селе? Да ли је све истина оно што се прочита у новинама? Зашто? Да ли ваши родитељи купују новине на трафици или читају преко интернета? Којим новинама дајете предност? Зашто?

Животиње у песмама могу имати људске особине: *жаба чита новине, жаба води бригу.*

1. Наведи назив омиљених новина. _____

За кога се отвара школа? Зашто песник наглашава да ово није шала? Како се називају младунци патака? Када су дошли пачићи у школу? Где су стајали? Шта стари учитељ има? Где је уписао своје ђаке? Какав је патак као учитељ? Како је учио своје ђаке? Зашто је користио прут? Којим данима је патак учио своје ђаке? Зашто није било успеха учитељском труду? Зашто је његов рад био узалудан? Шта пачићи само знају?

2. Обој жутом бојом особине овог учитеља.

СТРПЉИВ

ТОЛЕРАНТАН

СТРОГ

СЕБИЧАН

ТВРДОГЛАВ

ЗАХТЕВАН

3. Наведи четири особине пачића.

а) _____ в) _____
б) _____ г) _____

4. Заокружи тачну реч.

Скамија је учитељска катедра.	ДА НЕ
Каталог је учитељски дневник.	ДА НЕ
У школу се иде од среде до петка.	ДА НЕ
Жаба се оглашава кретањем, а паче гакањем.	ДА НЕ

5. Препиши у свеску две песме Јована Јовановића Змаја по избору.

поваздан – стално
јастреб – птица
 грабљивица
штује – поштује
змија шарка – змија
 отровница
страва – страх

меца – мали медвед
к'о – као
гај – шумица
на те – на тебе
камењар – каменито
 тло
лог – јазбина,
 склониште у земљи
не жали ногу – дођи
 брзо без обзира на
 умор
гозба – гошћење
вели – каже
хајд' – хајде
шкиљи – вири, гледа
 полузавотрених очију
шиљи – заштрава
бој – битка

зенит – највиша
 тачка на небу, Сунце
 у подне
диг'о – дигао
стиг'о – стигао
кавалир – кавалер,
 господин који
 уважава жене
фраза – израз који
 лепо звучи и стално
 се понавља
здрави – поздрави
врлина – добра
 особина
кокош – кокошке
трбух – стомак
здравица – краћи
 говор за нечије
 здравље, срећу, успех
четворосатни – оно
 што траје четири сата

Славни ловац

Ко је славни ловац? Куда он лута? Чиме се бави? Ко познаје јежа? Ко га поштује, а ко му се склања? Зашто га змија шарка сања? Зашто је славан ловац?

1. Нацртај славног ловца.

Лијино писмо

Шта је добио Жежић једног дана? Ко му је послао писмо? Ко га је донео? Где живи Жежић? Чиме је написано писмо? Шта лија поручује јежу? Због чега треба да жури код ње? Зашто заштрава своје бодље? Чега се плаши?

2. Напиши на кога је адресирано писмо.

За друга _____

3. Адреса Жежића

_____

4. Ко је написао писмо?

_____

Код лијине куће

Када је Жежић стигао до лисице? Како се понаша кавалер у песми? Шта је пожелео јеж лисици за добродошлицу? Зашто јој жели да не чује pseћи лавез? Шта јеж поручује у здравици? Колико је трајао ручак? Какав је био ручак кад се затегао трбух?

5. Повежи животиње са жељама које је Жежић пожелео лији.

петао   лепеза

кокош   перје

гуска   лонац

патка   јастук

Имена уметничких ликова се пишу великим словом: *Јежурка Жежић*. Адреса је место становања (улица, насеље). Адреса се пише великим словима.

6. Разврстај дате животиње из песме: јеж, зец, петао, вук, кокош, медвед, јастреб, змија, лисица, гуска, пас, патке.

Домаће животиње	
Дивље животиње	

надви – прекри
 сутон – сумрак,
 почетак ноћи
 модро – тамноплаво
 вео – нешто што се
 сакрива, прекрива
 лептирић – мали
 лептир
 ветар ноћник –
 ветар који дува ноћу
 утисну – преста,
 смири се
 граја – галама, вика
 свитац – инсект који
 светли ноћу
 зали – преплави
 зов – позив
 држ'те – држите

Ноћ

Кад се надви сутон? Шта се надви над шумом? Ко је само промакао? Како разумеш да ветар који дува ноћу листове броји? На који начин је завладала тишина? Чије очи се сјаје у мраку? Ко још светли у мраку? Како разумеш да свитац чаробним сјајем путању зали? Кога упозорава сова? Зашто?

1. Напиши које животиње се помињу у песми „Ноћ“.

к'о – као
 конак – преноћиште
 свраћа – задржава да
 остане
 одвраћа – одговара
 ал' – али
 дражи – милији
 гуче – оглашава се
 гунђа – звоца
 рај – савршено место

Растанак

Где жури Јежић? Зашто жури кући? Због чега га задржава лисица? Зашто неће јеж да прспава код лије? Са чиме јеж упоређује своју кућицу? На који начин га лисица убеђује да остане? Које доба дана је било кад је јеж кренуо кући?

2. Напиши како јеж назива своју кућицу.

врага – ђавола
 жуди – чезне, силно
 жели
 бит' ће – биће
 богме – богами
 дом – кућа
 шева – птица
 певачица која живи
 на ливади
 красе – украшавају
 свод – плафон,
 заобљена таваница
 обиље – изобиље,
 богатство

Потера

Шта се пита лисица? Зашто лија мисли да јеж има богату кућу? Од чега замишља лисица да јеж има под? Шта јежу наводно краси таваницу? На шта се на крају одлучила лија?

3. Допуни из песме дате речи.

а) драга кућа

б) _____ дом

в) _____ шеве

Речи имају и умањено значење: *лептирић, њушкица, кућица*.

Време радње је време у којем се збива радња. У наставку „Ноћ“, време радње је сутон (почетак ноћи).

Место радње је место на коме се збива нека радња. У овим наставцима, место радње је шума.

4. Ако будеш у прилици, погледај квиз „Потера“ на телевизији или на интернету.

сена – сенка
паперје – мекано, нежно перје животиње
гробни мук – потпуна тишина
дер – хајде
кажидер – кажи, реци
дува – убрзано дише
трице – безвредна ствар
вели – каже

Вук

Куда жури лија? Како разумеш да је лисица нечујна сенка? Како она изгледа? Ко се појавио на стази? Зашто вук себе назива ловцем? Шта он лови? Шта вука интересује? А шта интересује лисицу? За колико би вук продао своју кућицу? Зашто жели да крене са лисицом? На који начин вук вређа јежа?

1. Напиши три особине овог вука.

медо – медвед
њушка – животињски нос
гњиле – мекане, презреле, труле
сатић меда – преграда од воска у кошници у којима шчеле чувају мед
лаком – прождрљив, похлепан

Медо

Ко жури брзо као стрела? Кога су срели? О каквом пријатељству је реч, између меда и пчела? Шта се пита меда? Кога траже лисица и вук? За колико би меда продао своју кућицу? Зашто и он жели да пође са вуком и лисицом? Зашто и он вређа јежа?

2. Напиши три особине овог меда.

каљуга – блато
њојзи – њој
бања – купа
шкиљи – вири, гледа полузатворених очију
боговски крка – обимно и лепо једе
лавина – брзо се креће и немогуће је зауставити
сало – телесна маст

Дивља свиња

Како јуре вук, лисица и меда? На шта су наишли? Ко се купа у блату? О чему сања дивља свиња? А чему се нада? Како разумеш да је дивља свиња блатњава звезда? Ко га је тако назвао? За колико би дивља свиња продала своју кућицу? Зашто и она жели да пође са њима? Како и она вређа јежа?

3. Напиши три особине ове дивље свиње.

Реченице које се завршавају тачком, казују неко обавештење: *Пред лисицом се створи вук.*

Реченице које се завршавају упитником су реченице које означавају питање: *Можда си пронашла овцу?*

4. Напиши знак (.), (!) или (?) на крају датих реченица.

а) Идем да дознам	г) Кућица, глупост
б) Ех, кућа, трице	д) Зашто јеж воли рођено гнездо
в) Можда сте пронашли језеро меда	ђ) Дивља свиња се бања и јело сања

прасак – јак звук који се чује када се нешто разбије, удари
лом – бука, галама са свађом
гледе – гледају
стаде – стао је
клада – балван, одсечен комад стабла
букова клада – оборено буково стабло
простирка – тканина која стоји на поду
педаљ – стара мера за меру једнака размаку између палца и кажипрста
испружене шаке
блажен – задовољан, пресрећан
палата – велика, раскошна кућа
свод – плафон, заобљена таваница

1. Реши загонетке.

Бодље има, кактус није,
кад уплашиш га, у клупко се савије.

Имам игле, не знам шити,
Ко ће мене погодити?

Пред јежевом кућицом

Ко јури сложено ка циљу? Шта се чује када они прођу? Зашто? Где су угледали јежа? Како изгледа јежева кућица? Где се налази јежева кућица? Од чега је јежева простирка? Како јеж доживљава своју кућицу? Како разумеш да јеж плива у срећи? Како се осећа у својој кући? Шта јежу представља кућица? Шта теби представља твоја кућа? Шта волиш у својој кући?

Књижевни лик је личност у књижевном делу. Ликови могу бити позитивни и негативни ликови. Ликови у књижевном тексту су:

- Позитивни ликови имају добре особине и према другима се лепо понашају.
- Негативни ликови имају лоше намере и поступке и зли су према околини.

2. Обој браон бојом тврдње које се односе на јежа.

Храни се воћем.
Храни се инсектима.
Тело му је прекривено крзном.
Тело му је прекривено бодљама.
Већину дана преспава у рупи у земљи.
Већину дана преспава на грани дрвета.
Кад види непријатеља, одмах побегне.
Кад види непријатеља, скуп се у лоптицу.

3. Напиши три особине Јежића.

4. Напиши како јеж назива своју кућицу.

---

5. Сазнај и напиши три реченице о морском јежу.

- _____
- _____
- _____

галамције – они који галаме, вичу
вуја – вук
грмнуше – гласно повикаше
громко – гласно
сој – (врста) живо биће
цениш – поштујеш
страћара – стара запуштена кућа
колиба – једноставна кућа
простирка – прекривач
штенара – тесна, хладна кућица (за псе)
глуха – глува
буха – бува
мудра – паметна
шуги – ћуги

Три галамције

Ко су галамције у овој песми? Како разумеш да су повикнули као права олуја? Зашто вређају јежа? Како називају његову кућицу? Због чега? Зашто кажу за јежа да је хвалиша мали? На који начин омаловажавају јежеву кућицу? Колико вреди јежева кућица за галамције? Зашто су медвед, вук и дивља свиња љути? Шта ради лисица са стране?

1. Како галамције називају јежеву кућицу.

СТРАЋАРА

родни праг – кућа у којој се неко родио и одрастао
хуље – неваљале, нечасне особе
враг – ђаво
честите – часне, поштене, ваљане
пљачка – крађа
свршит ћете – завршићете
клинсу – побеже, брзо оде
ћувик – бређуљак, узвишење

Јежев одговор

Зашто Јежићу сјаје очи? Ко су чудни гости? Зашто су чудни? Како јеж одговара чудним гостима? На који начин јеж доживљава свој родни праг? Зашто је битно да поштујемо свој дом, без обзира какав је? Како себе описује јеж? Како назива своје госте? Зашто их критикује? Ко је једини разумео јежа? Где је побегла лија? Због чега? Зашто су медвед, вук и дивља свиња извређали и лисицу?

2. Напиши какав је за Јежића његов дом.

МИО

потанко – танко
крвник – окрутан, немилосрдан
умлати – испребија
хајка – група људи који лове дивље звери
к'о – као
смаче – уклони
зимус – прошле зиме
вештак – добар познавалац нечег

Крај

Шта се догодило вуку? Како је прошао меда? Како је завршила дивља свиња?

Треба бити скроман и водити једноставан живот. Треба поштовати свој дом, без обзира какав је.

3. Напиши како је завршио Јежић.

Речи имају и слично или исто значење: *колиба* – *страћара*, *пљачка* – *крађа*, *мио* – *драг*, *вредан* – *марљив*, *мудра* – *паметна*, *прост* – *једноставан*.

1. Погледај дате слике и одговори усмено на дата питања.

Езоп (620–560. година пре нове ере)

Рођен је у Старој Грчкој и најпознатији је баснописац у своје време. Доситеј Обрадовић је превео његове басне. Најпознатије басне су: „Вук у овчијој кожи“, „Лисица и гавран“, „Мрав и цврчак“ и многе друге.

Ко је пробудио лава? Када је лав ухватио миша, шта је желео да уради? Зашто се лав насмејао мишу и какав је то смех био? Какво мишљење лав има о мишу? Шта је миш обећао лаву? Како се лав осећао у мрежи када су га ловци ухватили? Како је миш помогао лаву? Зашто лав није веровао да ће му се миш једног дана одужити?

Треба помагати, без обзира на различитости. И слаби могу помоћи јакима. Ко добро чини добро му се враћа. У великој невољи и мала помоћ је велика. И најмањи пријатељ може бити користан.

Басна је прича која говори о животињама. Животиње у басни имају особине људи. Говорећи о животињама, басна уствари говори о особинама људи. Басне саопштавају неку **поуку**, што значи да из њих можемо научити важне ствари.

Читање басне по улогама.

2. Подвуци наранџастом бојом особине лава, а сивом бојом особине миша: подругљив, слаб, плашљив, снажан, поносан, милостив, брз, неустрашив.

3. Препричај писмено басну.

претрчи – прешао, трчао преко њега

зацвиле – зајауче, замолити плачљивим гласом

поштеди ме – пусти ме

одужити – вратити услугу

прогањали – јурили, тражили га

беспомоћно – узалуд тражио помоћ

рика – оглашавање лавова

рикао – снажно дозивао

1. Прочитај дати текст.

Јелана пред почетак 2. разреда треба да купи нов школски прибор. Са родитељима ће ићи да у књижару да купи уџбенике, радне свеске и свеске. Требаће јој за перницу нове оловке, гумица и дрвене бојице. Мораће да купи нове темпере, фломастере и блок број 5. За физичко јој требају две нове беле мајце.

Шта треба да купи Јелена пред почетак нове школске године? Са ким ће ићи у куповину? Зашто је важно да ранац, школска торба буде квалитетна? Зашто треба најмање две беле мајце за физичко? На који начин треба ученик да чува свој школски прибор? Да ли треба позајмљивати другу или другарици понекад школски прибор? Зашто?

2. Направи списак шта све треба Јелена да купи од школског прибора за 2. разред.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

3. Наброј још 3 ствари које Јелена сигурно има у перници из 1. разреда.

_____	_____	_____
-------	-------	-------

4. Наброј шта се све налази у твојој перници.

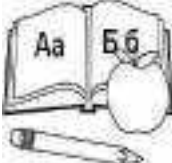
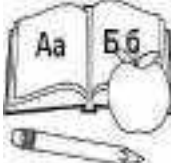

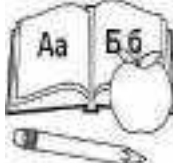

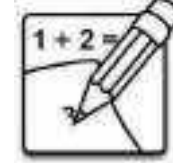
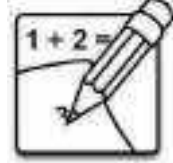

_____
_____

5. Разврстај дате ствари: оловке, уџбеници, патике, блок број 5, темпере, четкице, гумица, резач, радне свеске, шортс, бела мајца, водене бојице, пластелин, свеске, флашица воде, лењир, маказе, марамнице, дрвене бојице, фломастери, лепак за папир, воштане бојице.

Перница	
Школска торба	
Опрема за физичко	
Прибор за ликовно	

6. Направи списак у свеску шта треба да докупиш од школског прибора за 2. разред. Можеш сам /сама са родитељима да направиш увијаче за књиге и свеске. Можеш и да купиш беле налепнице за име и да их сам/сама украсиш.

1. Погледај и препиши Надин распоред часова.

ПОНЕДЕЉАК		УТОРАК		СРЕДА		ЧЕТВРТАК		ПЕТАК	
1.		1.		1.		1.		1.	
2.		2.		2.		2.		2.	
3.		3.		3.		3.		3.	
4.		4.		4.		4.		4.	

ПОНЕДЕЉАК		УТОРАК		СРЕДА		ЧЕТВРТАК		ПЕТАК	
1.		1.		1.		1.		1.	
2.		2.		2.		2.		2.	
3.		3.		3.		3.		3.	
4.		4.		4.		4.		4.	

Колико Нада има часова сваког дана? Који јој је први час сваког дана? Ког дана има час музичке културе? Ког часа је увек физичко васпитање у Надином распореду? Ког дана Нада нема математику 2. часа? Који час има Нада у среду после великог одмора? Колико малих одмора има Нада сваког дана? Зашто Нада нема у распореду допунску наставу? Које још часове није уписала у свој распоред? Који ти је час омиљени?

2. Заокружи ДА ако је исказ тачан, а НЕ ако је нетачан исказ.

Математика је сваког дана у распореду.	ДА	НЕ	Нада има свет око нас два пута недељно.	ДА	НЕ
Нада има енглески језик само уторком.	ДА	НЕ	Нада има средом час ликовне културе.	ДА	НЕ

3. Напиши свој распоред часова.

ПОНЕДЕЉАК		УТОРАК		СРЕДА		ЧЕТВРТАК		ПЕТАК	
1.		1.		1.		1.		1.	
2.		2.		2.		2.		2.	
3.		3.		3.		3.		3.	
4.		4.		4.		4.		4.	
5.		5.		5.		5.		5.	

1. Прочитај дати текст.

Дуња ће свој 8. рођендан прославити прве суботе кад се распусте крајем школске године. Њен прави рођендан је крајем јула и њега ће прославити на селу и са баком, деком и својим рођацима. За другаре ће организовати рођендан у Народној башти, парку у Панчеву. Заузеће на време печурке, јер забава почиње у подне. Она не воли загушљиве играонице и воли природу. Њена мама ће спремити питу са зељем, сендвиче и тарту са јагодама. Тата ће служити домаћи сок од малине. Уместо грицкалица ће се служити воћем. Њена старија сестра Ивана ће се играти са њима и пазити их. У парку ће деца користити љуљашке, клацкалице и пењалице. Понеће вијаче, фризби и рекете за бадминтон. Играће и жмурке. Дуња је прво дала позивницу својој најбољој другарици Милици, а остале другове и другарице је позвала телефоном за прославу свог рођендана.

Колико ће Дуња угасити свећица на торти за свој рођендан? Када ће га славити са другарима? Где ће организовати своју забаву? Када јој је рођендан иначе? Зашто слављеница не жели да организује прославу свог рођендана као већина? Чиме ће све послужити госте? На који начин ће се деца забављати у парку? Како је позвала другаре на прославу? На који начин још може да се пошаље позивница за рођендан?

2. Попуни Дуњину позивницу за рођендан коју је дала Милици на основу датог текста.

За: _____ Од: _____
 Где (место): _____
 Када (дан, месец): _____
 Прослава почиње у _____ Телефон слављеника: _____

3. Заокружи ДА се слажеш са датим исказом, а НЕ ако се не слажеш.

За рођендан су потребне свећице на торти.	ДА	НЕ
Госте увек треба послужити грицкалицама.	ДА	НЕ
Мора да се дође на време на прославу.	ДА	НЕ
Поклон може и да се направи слављенику.	ДА	НЕ

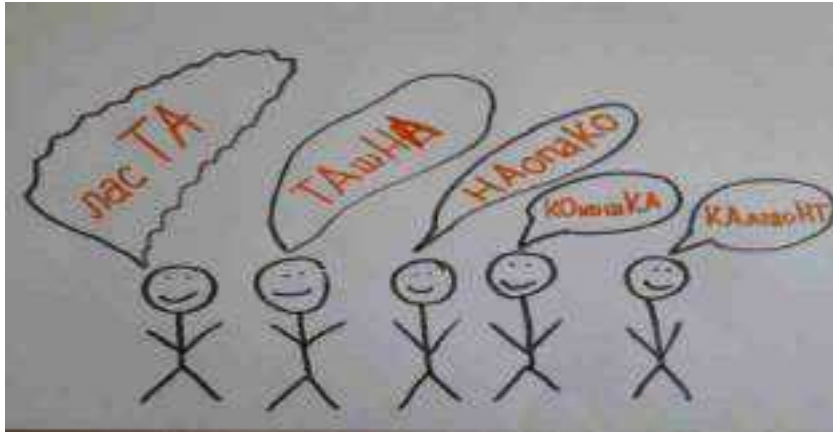
4. Нацртај тарту какву би волео/волела за свој наредни рођендан.

5. Напиши и украси позивницу за свој рођендан за друга или другарицу из школске клупе. У томе може да ти помогну родитељи.

За: _____ Од: _____
 Где (место): _____
 Када (дан, месец): _____
 Прослава почиње у _____ Телефон слављеника: _____

1. Прочитај упутство за игру „Каладонт“

Игра почиње тако што први играч изговори било коју реч. Следећи играч користи последња два гласа његове речи као почетак своје речи. Играчи морају да пазе да не изговоре реч чија су два последња гласа **-ка**: крушка, свеска, јабука... Ако у том случају изговори, следећи играч изговори „каладонт“ и он је победио. У нашем језику не постоји реч која се завршава на **-нт**.

НТ...?

Нека учитељ/учитељица изговори прву реч и нека игра почне. Помоћу ове игре богатимо речник.

2. Напишите уз помоћ учитеља упутство за игру „Не љути се човече“. Можете и да организујете такмичење у школи у овој игри.

Упутство за игру „Не љути се човече“

---

3. Уз помоћ родитеља, напиши упутство за неку друштвену игру. Можете да се такмичите са њима у тој